

Pred letošnjo frontno akcijo v gozdarstvu

Izpolnitev letošnjih planskih nalog lesne industrije je važna gospodarska, hkrati tudi politična naloga. Les obsega 90% vseh predmetov, ki jih izvažata naša republika. To pomeni z drugimi besedami, da od 10 kg uvožene volne, bombaža ali prelambenih predmetov, dobimo 8 kg na račun lesa. Ker pa ne upoštevamo samo stroje, marveč predosem predmete, ki so potrebni za doig življenjske ravnane je zelo važno, da izpolnimo vse proizvodne naloge lesne industrije. To pa zahteva, da ji posvetimo več pozornosti, predosem zato, ker je plan gozdne proizvodnje v zaostanku.

Prav tako kot lani bo tudi letos Fronta pomagala pri izpolnitvi te najvažnejše naloge. Na sestankih frontovci se razpravljajo o tem, kako bodo organizirani v brigade maja, pomagali pri izvrševanju plana gozdne proizvodnje. Prilagodni mesec bodo frontne brigade podirale na suš, kot se izražajo gozdni delavci. Frontovci bodo podirali iglavce, obelili debla in oklestili veje in to zaradi tega, ker se hlodovina tako bolje razsuši in doseže boljša kvaliteta. Razlagovanje in izdelavo zaljubljenih sortimentov pa bodo pozneje opravili stalni gozdni delavci.

Pri mobilizaciji frontovcev za izpolnitev plana gozdne proizvodnje pa ne bodo smele frontne organizacije pozabiti na lanskolletne izkušnje. Jasno je, da bodo frontovci le takrat pošteno pomagali pri izvrševanju nalog lesne industrije, če bodo pravilno seznanjeni s pomenom izpolnitve plana v lesni industriji. Večja možnost organiziranja frontnih brigad je prav v maju in do začetka poletnih del v kmetijstvu. Na polju so pomladanska dela v glavnem opravljena in se prav zaradi tega temeljito pripravljajo na letošnjo frontno akcijo. Frontovci se pripravljajo na letošnjo frontno akcijo, ki mora biti rezultat pravičnega in temeljitega političnega dela. Hkrati s političnim delom, prepričevanjem ljudi pa ne smemo pozabiti, da na teh sestankih članom Fronte jasno in odločno povedemo, da bo vsaka brigada dobila proizvodni plan, ki upošteva 23 delovnih dni in tudi številno produktivno zaposlenih frontovcev. Frontna akcija bo trajala mesec dni, v primeru pa, da bi brigada izpolnila proizvodne naloge pred rokom, bo lahko po izvršitvi svojih nalog odšla domov. Tako bo odpadla skrb zaradi košnje v juniju in s tem tudi strah tega ali onega frontovca.

Na delovnih bode frontovci, iz vrst rednih delavcev dodeljeni inštruktorji, ki bodo skrbeli za pravilno izdelavo, orodja in pomagali frontovcem. Na teh sestankih pa je treba govoriti tudi o plačilu, ki ga bodo po izvršenem delu prejeli frontovci in da tudi za frontovce veljajo vse uredbe in predpisi tako glede plačila, proglašanja udarnosti, presežanja norm itd. Priporočljivo je, da frontovci vzejo s seboj svoje orodje, ker so ga pač bolj vajeni, lesno industrijska podjetja pa jim bodo izplačala primerno odškodnino za izrabo orodja. Delo bo osekakor bolj potekalo, če bodo frontovci prišli na odkazana jim sečišča v primernih oblekah in obutvi. Ko bodo brigade pričele s sečjo, pa Okrajni odbori OF ne smejo pozabiti na stalno politično vzgojo gozdnih brigad na svojem področju. S tem bodo rasli delovni uspehi brigad, razvijalo se bo tekmovanje in s politično razgibanimi brigadirji se bo okrepilo tudi politično delo med stalnimi delavci, ki je še marsikje zanemarjeno. Prav tako frontne brigade ne bodo smele pogrskati kulturno-pravnega življenja, za katero pa bodo morali poskrbeti okrajni kulturno-proletni soeti.

Nad vse važne in odgovorne naloge pa imajo tudi vodstva lesno-industrijskih podjetij. Če sedaj morajo poskrbeti za polno količino primernega orodja, pripraviti barake in drugo, za primerno nastanitev frontovcev. Pripraviti vse, kar je v zvezi s prehrano, predosem pa misliti tudi na to, da bodo brigade takoj ob prihodu prejele plansko zadolžnico, ki jo je treba razbiti na desetine in na vsako delovno mesto, uvesti grafikon, kjer bo vsak frontovec lahko dnevno zasledoval kako brigada izpolnjuje planske naloge.

Lani je Fronta v maju izvojevala veliko zmago in so frontne brigade veliko prispevale pri izpolnitvi plana gozdne proizvodnje. Nedvomno pa bodo frontovci tudi letos izpolnili vse pričakovane. Z izpolnitvijo nalog lesne proizvodnje, z izpolnitvijo nalog, ki nam jih postavlja izvoz, s pravičnim političnim delom Fronte bomo uspešno izpolnili letošnje planske naloge in uresničili vse, kar od vseh nas zahteva zgraditev socializma.

Reorganizacija upravljanja našega gospodarstva

je izraz trdnosti naše federativne ureditve, odločne borbe proti birokratičnemu centralizmu in sposobnosti republik, da sprejmejo nove naloge

Vedno bolj je v središču pozornosti temeljita reorganizacija našega gospodarstva, ki se izvaja od začetka letošnjega leta. Z ukazi Prezidija Ljudske skupščine FLRJ za dne 7. februarja in 11. aprila t. l. so bila ustanovljena zvezna ministrstva za elektrogospodarstvo, rudarstvo, kmetijstvo, gozdarstvo, lahko industrijo, gradbeno stroko, trgovino in preskrbo ter ministrstvo za državne nabave. Upravljanje podjetij za proizvodnjo elektroenergije in podjetij za proizvodnjo in predelavo nekovinskih izkopenin, posli operativnega vodstva in resora kmetijstva, gozdarstva, lahke industrije, gradbeništva, trgovine in preskrbe ter državnih nabav so bili preneseni v pristojnost republik. Ustanovljeni so komiteji vlade FLRJ za elektrogospodarstvo, premog in nekovinske izkopenine. Nova oblika organizacije so sveti vlade FLRJ za energetiko in ekstraktivno industrijo, za kmetijstvo in gozdarstvo, predelovalno industrijo, gradbeništvo in gradbeno industrijo, za blagovni promet ter za promet in zveze. Ustanovljene so generalne direktije za proizvodnjo in predelovanje nafte ter za metalurgijo. Pripravlja se še nadaljnja reorganizacija državne uprave.

Organizacija gospodarskih organov zvezne vlade bi bila po do sedaj izvedeni reorganizaciji in po tem, kar se sedaj pripravljaja, takale:

Gospodarske posle vlade bi vodil v imenu vlade gospodarski svet s predsednikom-ministrom zvezne vlade na čelu. Člani gospodarskega sveta so predsedniki novo ustanovljenih svetov za posamezne skupine gospodarskih panog (n. pr. predsednik Sveta za energetiko in ekstraktivno industrijo ter drugi), predsednik planske komisije in ministri za finance, zunanjo trgovino, delo in težko industrijo.

Sveti zvezne vlade združujejo bodisi delavnost zveznih ministrstev, komitejev in generalnih direktij (n. pr. Svet za promet in zveze ter Svet za energetiko in ekstraktivno industrijo, v katerih so člani sveta zvezni ministri gospodarskih panog, združenih v tem svetu), bodisi delavnost ustreznih svetov odnosno ministrstev ljudskih republik (n. pr. Svet za kmetijstvo in gozdarstvo ter drugi, v katerem primeru so člani sveta republikanski ministri). Sveti niso upravni organi nad ministrstvi, komiteji in generalnimi direktijami. Sveti le združujejo njihovo delo zaradi pravičnega vodstva po vladi oziroma Gospodarskem svetu.

Organi vlade FLRJ, ki vodijo posamezne panoge gospodarstva, so: Ministrstva, v katerih so združeni usmerjevalni in operativni posli, ki upravljajo zvezna podjetja in imajo splošno vodstvo tudi nad ustreznimi organi ljudske republike, komiteji, ki imajo samo splošno vodstvo in nadzorstvo, vsi operativni posli pa so preneseni na ljudske republike (n. pr. premog, elektrogospodarstvo, lahka industrija, gradbeništvo itd.), generalne direktije kot neposredni organi vlade za vodstvo zveznih podjetij, kadar v tej panogi gospodarstva ni nobenih republikanskih organov (n. pr. za nafto in metalurgijo), glavne direktije, ki niso več ločene in posebne organizacije, marveč operativni aparat generalne direktije.

Ni naključje, da pada ta reorganizacija prav v ta čas. Glavni čimtelj in razlog za vse dosedanje organizacijske spremembe v našem gospodarsko-upravnem aparatu je bil porast našega socialističnega gospodarstva. To je treba posebej poudariti. Tudi ta reorganizacija prihaja na zahtevo razširjenega in močnejšega gospodarstva. Od zadnje temeljitje reorganizacije v 1947 je število zveznih in republikanskih podjetij naraslo od 1777 na 2481 ali za 39,7%. Dosedanji uspehi v izpolnjevanju nalog petletnega plana so tako okreplili naše gospodarstvo, da prerašča dosedanje organizacijske oblike. Danes se nahajamo na kritični točki razvoja državne uprave, posebej pa gospodarstva. Prav zaradi tega je nastopil trenutek, ko se je bilo treba odločiti, ali bomo šli po poti birokratičnega centralizma, ali po poti nadaljnega razvijanja samostojnosti republik in krajevnih organov ter sprostitve gospodarskih organov upravnega tutorstva državne uprave, namreč po poti poglobljanja socialistične demokracije.

Izbrali smo drugo pot. Nova reorganizacija je zakoniti pojav tega trenutka prav tako, kot so prejšnje dobe našega gospodarskega razvoja zahtevale tedanje organizacijske oblike. Nič ne more dvomiti, da je ta reorganizacija posledica dobro vodene in odločne politike graditve socialistične države in gospodarstva. Predvsem temelji na marksistični analizi razvoju socialistične države in gospodarstva, poleg tega pa, kakor smo videli, ustreza specifičnim pogojem našega državnega in gospodarskega razvoja v tem trenutku. Graditev aparata za upravljanje gospodarstva niti po obliki organizacije niti po času, v katerem je bila izvedena, ni šablonska. Ostra smer graditve socializma s krepitvijo socialistične demokracije, decentralizacijo državne

uprave in osamosvojitvijo gospodarskih organov, ki se je začela z novo reorganizacijo, je nadaljevanje trajnega procesa dosledne borbe proti birokratičnemu centralizmu. Jasno je, da se bo ta proces nadaljeval tudi v prihodnosti.

V predvidljivi kampanji so naši voditelji dobro pojasnili pomen borbe proti birokratičnemu. Soglasje med voditelji in ljudstvom je tudi to pot potrjeno z bistvenim vprašanjem: k upravljanju države in gospodarstva je treba še bolj pritegniti delovne množice. Zato vsebuje ta reorganizacija in vse, kar se v tej smeri pripravlja, mnogo novih načel, ki so daljnosežnega gospodarsko-političnega pomena. Praktično izvajanje teh načel pomeni še en velikanski korak naprej v graditvi ljudske demokracije in socialističnega gospodarstva. Nova reorganizacija temelji v glavnem na teh bistvenih načelih:

1. Krepitev gospodarske podlage za suverenost ljudskih republik, ki izhajajo iz načela njihove samoupravnosti in okviru federacije, so dejansko zagotovljene poleg drugega tudi z gmočno podlago več gospodarskih panog. S to reorganizacijo prehaja na ljudske republike upravljanje skoraj vseh gospodarskih panog. To je posledica naše politične trdnosti, trdnosti naše federativne ureditve, našega državnega aparata, odločne borbe proti birokratičnemu centralizmu in sposobnosti republik, da sprejmejo nove na-

IZ DANAŠNJE STEVILKE:

Reorganizacija upravljanja našega gospodarstva
Izjava Montela, bivšega člana CK KP Španije
Velik uspeh Jugoslavije na milanskem velesejmu
Razstava naše srednjeveške umetnosti v Parizu
Dopisi — Fizkultura — Šah — Objave

Dvanajsti plenum CK LMS končan

Ľjubljana, 22. aprila
Včeraj zvečer je končal z delom dvanajsti plenum CK LMS. Po obširni diskusiji na osnovi referata tov. Janeza Hočevarja so udeleženci razpravljali še o finančnem poslovanju mladinske organizacije in poslušali predavanje o aktualnih splošnogospodarskih vprašanjih.

Udeleženci plenarnega sestanka so podelili tovarišu Titu pozdravno brzojavko, v kateri pravijo med drugim:

»Na svojem sestanku smo obravnavali probleme v zvezi z našo najodgovornejšo nalogo — socialistično vzgojo mladine in nadaljnega razvoja mladinske organizacije. Da je bilo naše delo plodno in da smo mogli res globoko obdelati vzgojno vprašanje, se moramo zahvaliti naši Partiji, ki je s tretjim plenumom CK KPJ in četrtim plenumom CK KPS zavzela do teh vprašanj stališče, ki ne odpira le nam, ampak svetovnemu socialističnemu gibanju svetle perspektive. Ves napredni svet vidi v naši poti socialističnega razvoja svoje težnje, utelešenje vesti človeštva. Zato smo hvaležni naši Partiji, zlasti pa Tebi, tovariš Titu, in bomo z velikim mladinskim komunističnim žarom uresničevali našo linijo v vzgojnem delu s prvo socialistično generacijo naše domovine. Plod našega dela mora biti nov človek, prežet z duhom resnične socialistične morale, čigar lik bo svetil vsemu človeštvu. Vse delo bomo opravili z zavestjo, da od našega dela zavisi, kakšna bo naša bodoča družba in kakšni bodo odnosi med narodi sploh.«

Skrb za mater in otroka je stvar nas vseh

Za dobre priprave letošnjega Tedna matere in otroka

Zavest, da so otroci naša prihodnost, da bomo njim izročali dragocene pridobitve preteklih in današnjih dni, in pa zavest, da bodo prav oni morali na teh graditi dalje, — nenehno spodbuja našo ljudsko državo, da prav posebej skrbi za otroke in izredno varuje koristi mater, ki so le-tem prve čuvarice in vzgojiteljice. Vsakoletno praznovanje Tedna matere in otroka hoče prav to zavest usodne povezanosti našega prihodnjega razvoja z razvojem otrok vsaditi v vsakogar od nas in v slehernem zakoren-

življenje, če ne izgubljata sil v nepotrebnem beganju zaradi otrok. In še celo mati se lahko vključuje v proizvodnjo le, če ji skupnost odvzema nekaj skrbi za dom in v času, ko je ona zaposlena, odgovorno oskrbuje in vzgaja njenega otroka. In otroci bodo sposobni prevzeti in nadaljevati naše začeto delo le, če bodo zrastle v zdrave, čvrste ter politično in moralno krepke ljudi. Zato naj letošnji Teden sproži široko in živahno razpravljanje o teh vprašanjih in daj ognja za trajno zanimanje in sodelovanje

se predpisi kje izvajajo in postajajo za matere in otroke resničnost. Teden matere in otroka bodi poziv k neizprosni presojanju teh odnosov tako posameznikov kot skupnosti, tako organov oblasti in organizacij kakor tudi vodstev podjetij in ustanov v dnevnem ravnanju z materami in otroki!

Da bo letošnji teden lahko dosegel takšne uspehe, bo ves mesec maj čas priprav nanj, čas tekmovanja posameznih krajev in okrajev med seboj, posameznih organizacij in uprav, poverjeništev in lahko tudi vodstev podjetij ter ustanov za izboljšanje pogojev mater in otrok v določenem kraju. Koliko dela se odpira po mestih in industrijskih naseljih, kjer je še premalo ustanov za otroke in premalo uslužnostnih podjetij, — pa se je treba boriti za to, da bodo zanje odobrena denarna in materialna sredstva izrabljena in da bodo podjetja še sama našla izvenplanske možnosti! Koliko dela je v takih krajih s čuvanjem otrok, v času ko so stariši na delu in ne skrbijo za otroke nihče! Koliko dela se nam odpira z otroki v izvenškem času, ko so doslej le vse prevečkrat prepusteni kar lastni iznajdljivosti, ki seveda pogosto za njih vzgojno ni najboljša.

In potem so tukaj še vedno tako peča vprašanja preskrbe. Na eni plati dobre uredbe o preskrbi mater in otrok, na drugi pa razne težave, ki bi jih bilo z nekaj več dobre volje in zavzetosti nič kolikokrat mogoče premagati, in pa tudi tiste nesrečne nepravilnosti, ki jih povzročajo (kolikokrat trdi in nečuteči ljudje v samem aparatu preskrbe. Koliko dela za izboljšanje njihovega odnosa do teh stvari, koliko dela za odstranitev namernih škodljivcev, koliko dela za premagovanje dejanskih težav!

In naša mati in njen otrok na vasi, v novi delovni zadrugi? Kdo misli na njiju, kdo si prizadeva reševati njuna pogosta nič kaj dosti manj težka vprašanja, kot so ta vprašanja po mestih in industrijskih naseljih?

To so še neresočna vprašanja varstva zadrugnic mater, posebnih delovnih norm za njih, vzporedjanja na lažja delovna mesta, izplačavanja dodatkov za matere zadrugnice in le delno rešena vprašanja skrbi za otroke zadrugnicov.

Tako zamišljene priprave za Teden terjajo predvsem veliko življenja in razmišljanja v majhnih skupinah, v aktivnih žens, pa poklicnih vzgojiteljev, mladine same in prizadetih, ljubečih staršev za zopet onih z dobrimi izkušnjami in takih z izrednimi težavami. Misel bo dala misel in našla se bo pot za rešitev prenekaterega vprašanja, da, celo za tiste, ki smo jih morda proglasili že za neresočna. In vendar takih vprašanj ni, koder imajo ljudje pravilen čut in pravilen odnos do njih in koder se skupnost okorišča z dobronamernimi predlogi posameznikov in jih stalno izboljšuje. To še celo velja za vprašanja vzgoje naših otrok, ki je ni mogoče omejiti zgolj na družino, šolo in mladinsko organizacijo. Sej se vzgaja novi človek na vsakem koraku, ob vsakem stiku z nami. Ali se kdaj vprašamo, če vplivamo na to njegovo rast dobro ali slabo? Zastavimo si kdaj to vprašanje, ustavimo se ob njem in gotovo bomo v bodoče tudi v tem pogledu več in bolje delali, kakor smo doslej!

H. P.

matere in otroka je stvar nas vseh

niti in poglobiti odgovornost za naša naščaja.

Teden matere in otroka je vsepovsod pri nas že prav priljubljen praznik. Že četrtič se letos pripravljamo nanj. Od letos dalje ga bomo na ozemlju države praznovali redno vsako leto prvi teden v juniju pod že znanim geslom: »Naši otroci — naša prihodnost!« Njegovo organizacijo bodo vodili Sveti za varstvo matere in otroka, ki so bili lani ustanovljeni v državnem, republiknem, oblastnem in okrajnem merilu z namenom, da bi bila tako s strani države zagotovljena še boljše skrb za matere in otroke. Glavni pobudniki za delo v samih krajih pa bodo seveda množične organizacije, v večini bo to organizacija žena, lahko pa je to tudi katera koli druga, lahko so to dobri vzgojitelji, prosvetni in zdravstveni delavci, lahko dobre matere in dobri očete, lahko vsak državljan, ki ga odlikuje iskren odnos do skupnosti in obenem toplo zanimanje za življenjska vprašanja mater in otrok.

V obilici najrazličnejših nalog se zgoti, da nekateri pozabljajo, da so vprašanja mater in otrok v najtesnejši povezanosti z našimi temeljnimi vprašanji: — z vprašanjem proizvodnje, plana, socializma. In vendar sta oče in mati lahko zares zanesljiva in dobra delavca le, če imata vsaj v glavnem urejeno družinsko

IZJAVA MONTIELA, BIVŠEGA ČLANA CK KP ŠPANIJE

Protijugoslovanska kampanja Informbirojevskih držav ima resne politične posledice za ves demokratičen svet

Pariz, 22. apr. (Tanjug). Španski ljudski poslanec Felix Montielo, bivši član CK KP Španije, ki je leta 1948. izstopil iz Partije zaradi nesoglasanja z informbirojevsko politiko, je izjavil, da se je začelo v krogih španske republikanske emigracije kazati novo politično gibanje.

Ko se je Montielo dotaknil resne krize, ki je zajela Komunistično partijo Španije zaradi informbirojevske politike njenega vodstva, je dejal, da je od 23 komunističnih ljudskih poslancev, ki so zastopali komunistično skupino v republikanskem parlamentu, pet izginilo (štiri je ustrelil Franco, Diaz pa je umrl v Sovjetski zvezi). Od preostalih 18 jih je ostalo samo osem v skupini. Razen tega je veliko število članov zadnjega CK, ki je bil izvoljen v Španiji, sedaj izven Partije. Voditelji KP Španije niso sklicali tega CK niti enkrat po državljanski vojni.

Ko je poudaril, da koristi razdvojenosti španske emigracije samo Francovi diktaturi, je Montielo nadaljeval: Nekateri Španci antifrankisti niti ne zahtevajo več rešitve našega glavnega problema, upostavitve demokracije s silami v državi, temveč s podporo te ali one tuje vlade. Voditelji KP Španije, ki vodijo informbirojevsko politiko med španskimi republikanci, imajo zaradi tega velikansko odgovornost na sedanji stopnji naše borbe.

V svoji politiki moramo doseči zaupanje v ljudske sile in se tesno združiti, da bi dali vsem silam demokracije kar največ borbenege efekta. Imeti moramo jasne smote in se zavedati velikanske moči antifašističnega odpora. Prepričan sem, da nismo daleč od tega smotra. Montielo je sporočil, da bo v kratkem v tem smislu izdala deklaracija, ki jo bo podpisalo več osebnosti španske emigracije. Deklaracija bo konkretni rezultat razgovorov, ki so sedaj v teku med posameznimi skupinami.

Ta deklaracija, je dejal Montielo, bo odgovorila med drugim tudi na obrevalno gojnio, ki jo vodita Informbiro in

KP Španije proti Jugoslovanom, bivšim borbem mednarodnih brigad, in bo javno predlagala, da se ustanovi širša delegacija španskih antifrankistov, ki bo odšla v Jugoslavijo in neposredno na kraju raziskala, kakšni so pravi razlogi te nedovoljene kampanje.

Informbirojevski gonja povzročajo vedno večje zanimanje španskih republikancev in utrjuje njihovo prepričanje, da ima tako imenovani »jugoslovanski problem« v sebi resne politične posledice, ne le za eno ali več držav, temveč za ves demokratičen svet, pa tudi za Španijo.

Razkol, ki je nastal v socialističnem taboru tistega dne, ko je napovedal Informbiro vojno Komunistični partiji Jugoslavije, ni le običajen spor med partijami in vladami, temveč pomeni globoko in daljnosežno krizo, katere jedro moramo komunisti, socialisti in demokrati vseh držav spoznati in jo usmeriti k pozitivnim in plodnim rezultatom.

SOVJETSKA NOTA ZAPADNIM VELESILAM O STO

ZSSR ignorira možnost neposrednega sporazuma med Italijo in Jugoslavijo in skuša spremeniti STO v komercialni objekt

Beograd, 22. aprila. (Tanjug.) Kakor poroča Tass iz Moskve, je namestnik zunanjega ministra ZSSR Andrej Gromiko izročil v četrtak zvečer veleposlanikom ZDA, Velike Britanije in Francije noto sovjetske vlade o vprašanju Svobodnega tržaškega ozemlja.

Sovjetska nota zahteva uresničitve določb mirovne pogodbe z Italijo, imenovanje guvernerja STO, spoštovanje določb o začasnem režimu na STO ter umik zasedbenih čet s STO.

Kakor je znano, se velesile — ZSSR, ZDA in Francija niso mogle že dve leti in pol sporazumeti prav o vprašanju, ki jih poudarja sovjetska nota. Razen tega gre sovjetska nota molče mimo dejstva, da je ustanovitev STO posledica sporazuma velesil in da je bila de-

jansko svoj čas nepravilno vsiljena Jugoslaviji s tem, da so ji odvzeli del njenega nacionalnega telesa. Vztrajanje v sovjetski noti, naj bi se imenoval guverner, pomeni sedaj dejansko, da bi ostalo stanje, kakršno je, v skrajni liniji pa pomeni takšno zahtevo, da hočejo prizadejati še težje krivice Jugoslaviji ter izročiti celotno ozemlje velesilam in ga izpremeniti v sredstvo njihovih morebitnih medsebojnih pogodb. Sovjetska nota gre prav tako molče mimo morebitne možnosti sporazuma med dvema prizadetima državama (Jugoslavijo in Italijo), ki bi bil v skladu z načeli Ustanovne listine OZN in z duhom mirovne pogodbe z Italijo, saj je vprašanje STO v resnici vprašanje spornih ozemelj med obema državama.

Zadnje vesti

ACHESON O SOVJETSKI NOTI GLEDE TRSTA

Washington, 22. aprila (Tanjug). — Ameriški zunanji minister Dinn Acheson je dal na večerajšnji tiskovni konferenci izjavo spričo note, ki jo je poslala vlada ZSSR vladam treh zapadnih sil za rešitev problema STO. Izjavil je, da je nota sovjetske vlade v sedanjem trenutku poskus, da bi pod plaščem zakonitosti ovirala napore za doseg rešitve tržaškega vprašanja med strankama, ki sta najbolj neposredno zainteresirani na njegovi rešitvi, t. j. med Jugoslavijo in Italijo. Acheson je nato zavrnil obtožbo vlade ZSSR, da vlada Velike Britanije in ZDA ustvarjata nezakonito vojaško in pomorsko oporišče na Svobodnem tržaškem ozemlju. Na koncu je dejal, da bo vlada ZDA počakala, da dobi popolno besedilo sovjetske note, nakar bo šele odgovorila.

ODMEV SOVJETSKJE NOTE V LONDONU

Washington, 22. aprila (Tanjug). — Sovjetsko noto zapadnim silam o tržaškem vprašanju tolmačijo v Londonu uradno kot poskus Sovjetske zveze, da bi preprečila možnost neposrednih razgovorov med Jugoslavijo in Italijo. Predstavniki zunanjega ministrstva Velike Britanije je na večerajšnji tiskovni konferenci komentiral sovjetsko noto in opozoril, da je prišla ta nota prav v hipu, ko sta bili tako z jugoslovanske kakor tudi italijanske strani dani izjavi, da se obe državi zanimala za neposredne razgovore o tem vprašanju.

Trgovinska pogodba ZSSR—LR Kitajska

Moskva, 22. aprila. Tass poroča, da je bil podpisan 12. aprila v Moskvi trgovinski sporazum o izmenjavi blaga med ZSSR in LR Kitajsko leta 1950. Sovjetska zveza bo dobavljala naprave, LR Kitajska pa surovine.

Ob tej priložnosti je bil podpisan tudi zapisnik, po katerem bo ZSSR v letih 1950 do 1952 dobavljala LR Kitajski naprave in razno gradivo na račun kredita, ki je bil dovoljen LR Kitajski po sporazumu z dne 14. februarja 1950.

TRST. — Skupina informbirojevskih in iredentističnih elementov je večeraj zamažala prepričati komemoracijo, ki so jo priredile antifašistične organizacije s Komunistično partijo STO na čelu v Trstu v spomin na 52 nacističnih žrtve, obeh 23. aprila 1944. V hipu, ko so hoteli na tej komemoraciji zbrati antifašisti obesiti venec na poslopje, v katerem so usmrtili žrtve, so začeli inform-

birojski agenti med psokvami in žaljivkami fizično napadati antifašiste, predvsem voditelje antifašističnih organizacij. Vendar so bili odbiti. Nato je tovarišica Blažina, katere moža so obesili v tem poslopju, položila venec. Član CK KP STO Čenda pa je imel komemorativni govor.

MOSKVA. — Tass poroča: Sovjetski zunanji minister Višinski je izročil ameriškeemu veleposlaniku v Moskvi Kerku odgovor vlade ZSSR na ameriško noto s dne 18. aprila v zvezi z izginotjem nekega ameriškega letala nad Baltičkim morjem. V svojem odgovoru je vlada ZSSR ponovila navedbe v noti z dne 11. aprila, da je ameriško letalo znamke B-29 kršilo mejo ZSSR na odseku letonskega pristanišča Libavé in streljalo na sovjetske lovce, pri čemer je hkrati zavrnila trditve ZDA, da ameriško letalo ni kršilo sovjetske meje in da ni bilo oboroženo. V noti se prav tako odklanja zahteva ZDA, da mora ZSSR plačati odškodnino za izgulno ameriško letalo in znova protestira proti kršitvi sovjetske meje.

BRUSELJ. — Van Zeeland je pisмено obvestil Spaaka, da bo kralj Leopold ostal v Belgiji samo 18 dni, nakar se bo vrnil v tujino in odpotoval v Belgijski Kongo.

NEW YORK. — Generalni sekretar OZN Trygve Lie je večeraj odpotoval v Evropo. Obiskal bo London, Pariz in verjetno tudi Moskvo.

Novi izpadi proti Židom v Zapadni Nemčiji

Düsseldorf, 22. aprila (Tanjug). Novi protizidovski val je zajel vso Zapadno Nemčijo. Reuter poroča, da je uredništvo židovskega glasila »Düsseldorfer Allgemeine« prejelo grozljivo pismo, v katerem se zahteva, naj vsi Židje zapustijo Nemčijo ter poziva »novi voditelji«, da osvobodijo Nemčijo židovskega jarmma. Podobna grozljiva pisma je prejelo v zadnjem času mnogo Židov, na hišah kjer stanujejo Židje, pa se pojavljajo vedno bolj pogosto žaljivi napisi. V zadnjem času so oskrunili 12 židovskih grobov v Frankfurtu, Kaselu in Schönfeldu. Niti v enem primeru niso posredovala zapadnonemške oblasti.

Histerična kampanja italijanskih šovinistov proti Jugoslaviji ne bo rodila sadov

Rezultati volitev za organe ljudske oblasti v jugoslovanski coni so stregli italijanskim iredentistom iz rok vse dokaze, s katerimi so žonglirali in špekulirali do volitev. Histerična kampanja se v Italiji nadaljuje in je postala po volitvah še večja. Kaže se v še izrazitejših aspiracijah za podjarmljenje in podreditve italijanskemu škornju tistih delov jugoslovanskih narodnih tal, ki niso prišli niti po mirovni pogodbi in okvir italijanske republike. Novi val šovinistične kampanje, ki se je po volitvah v istrskem okrožju razširil po vsej Italiji, je usmerjen v hujskanje javnega mnenja k protijugoslovanskim izredom in demonstracijam, k alarmiranju mednarodne javnosti in ustvarjanju napetega ozračja v zvezi s problemom Svobodnega tržaškega ozemlja. Ta kampanja, za začetek katere so izkoristili volitve v jugoslovanski coni STO, ne izraža samo sovraštva italijanskih iredentistov, klerofašistov in kominformovskih skupin zaradi lastnega poraza in lastne nemoči, temveč tudi tendence vladajočih krogov v Italiji, da bi z vsemi sredstvi še nadalje podpirali kampanjo proti Jugoslaviji in za vsako ceno ohranili ekspanzionistične zahteve do tistega, kar nikoli ni bilo in nikdar ne more biti italijansko.

rabljajo v iredentistični kampanji proti Jugoslaviji. Prav tako opozarjajo na popolnoma nerealno stališče rimske vlade, ki nima ničesar skupnega z dejanskim stanjem stvari in z dejstvi, ter je prežeto s prozornim prizadevanjem, da bi se s podcenevalnimi sredstvi in razuzdano šovinistično gonjo dokopali do ozemlja, ki ni italijansko.

Netenje kampanje proti volitvam v jugoslovanski coni in nesposobni politiki, da bi iz teh volitev napravili mednarodni problem, opozarjajo na namen krščanskih demokratov, da bi svoje ekspanzionistične zahteve razširili z ene strani demarkacijske črte STO na istrsko okrožje. Temu naj bi služile bajke o »masilu in grozolah v coni Bc, številne resolucije, da je treba »zavarovati italijanski življenjski jugoslovanski conic in podobno. Očividno postaja, da hočejo po volivnih rezultatih v jugoslovanski coni, ki nesporno pomenijo poraz italijanskih aspiracij in kampanje, sedaj v Rimu začeti razpravo o jugoslovanski coni, razpravo o sistem, o čemer sploh ni mogoče razpravljati. Pripadnost in odločitev istrskega ljudstva, da nikdar več ne bo dovolilo vrnitve tuje vlade in da gradi socializem v mejah svoje narodne države, sta jasni, krepki in neprekljni.

Pobudniki protijugoslovanske kampanje v Rimu se zaman nadejajo, da jim bo s hrupom o namišljenem nasilju v jugoslovanski coni ter s podobnimi stvarmi uspelo odvratiti pozornost od svojih last-

nih zločinov ter pristranskega ravnanja v coni »Ac STO, s katerimi je bila brezpravno uničena gospodarska neodvisnost STO. Od prvega dne, ko je nastalo STO, pa do danes je bila politika italijanske vlade do STO v tem, da so samovoljno spreminjali cono »Ac v italijansko pokrajino. Izdali so številne pristranske ukrepe, po katerih je bila ta cona dejansko priključena Italiji in s katerimi so si v resnici prizadevali organizirati gospodarski boj kot prvožrečni gospodarsko razsulo v jugoslovanski coni.

Lokavost rimskih krogov, ki si prizadevajo s to kampanjo prikriti in izročiti pozabi ta dejstva, je tako brezupno slaba in prozorna, da se lahko avtorji krščanskodemokratskih resolucij usedejo sami na zatožno klopo zaradi samovoljne politike neupravičenega prisvajanja cone »Ac. Tiste, ki podpirajo v Rimu šovinistično linijo, ni odveč, če opozorimo, da se ne da z nikakršno kampanjo prikriti dejstvo, da so ostali onkraj demarkacijske črte STO znatni deli jugoslovanskega življa, ki so mu tamkajšnje oblasti vzele njegove narodne in demokratične pravice, njegove politične in državljanske svoboščine in nad katerim izvajajo režim raznarodovanja ter vsakovrstnega zatiranja. Z nobeno kampanjo ni mogoče skriti dejstva, da je mirovna pogodba povzročila Jugoslaviji, ne pa Italiji globoko krivico. Če ima danes kdo pravico zahtevati spremembo nepravilnih sklepov mirovne konference, potem je lahko to samo Jugoslavija. (Tanjug.)

Kominformistični sindikati v Trstu — orodje protidelavske politike

Gonja, ki jo trenutno italijanski iredentisti s klerofašisti in informbirojevci na čelu vodijo proti upravnim volitvam v istrskem okrožju, je prišla prav tudi reakcionarnim krogom iz tržaškega delavskega gibanja. Življenjsko važna vprašanja delavcev, o katerih se ne upajo razpravljati, so te dni še bolj zanemarili in jih raje nadomestili z gonjo proti Jugoslaviji in jugoslovanski coni.

Kominformistični uradni voditelji tržaških sindikatov so se, kakor vedno, tudi to pot postavili na reakcionarno stališče, združili z imperialisti in s tem še bolj omajali pozicije tržaškega delavstva. Medtem ko mešetarijo s tržaškim ozemljem in govore o mirovni pogodbi in imenovanju guvernerja, v resnici ustvarjajo pogoje za poživitev krajnega iredentizma. Trenutno se trudijo, da bi tržaške graficarje povezali z italijansko grafično federacijo.

Tržaška podružnica rumenih sindikatov, Delavska zbornica, pa je volitve v istrskem področju izkoristila za pretevo, da lahko še nadalje zavaja delavce in prikriva njihove gospodarske in socialne razmere. Kot veren tolač italijanskega šovinizma se je Delavska zbornica pridružila natolecevanju in gonji proti jugoslovanski coni. Celo tako daleč je šla, da je napovedala polurno splošno stavko v znak protesta proti volitvam v istrskem okrožju. K tej stavki je navdušeno pristopilo tudi Združenje industrijev, kar gotovo dovolj jasno pove, kdo je za to stavko in čigavim interesom služi. Tej akciji so se radi pridružili tudi kominformistični sindikati. Tako hočejo informbirojevski sindikalisti, skupno z Združenjem industrijev, krajeno klerikalno hierarhijo ter Delavsko zbornico organizirati »stavko« proti upravnim volitvam v istrskem okrožju. S tem se vključujejo v nacionalistične pro-

vakacije italijanske iredente ter skušajo tržaško delavstvo izrabiti za akcijo, ki jo organizirajo in vodijo njegovi razredni sovražniki.

Tržaška sodišča oproščajo fašiste

Trst, 22. aprila. Dopisnik Tanjuga poroča: Samo na eno leto zapora je obsojilo tržaško sodišče fašista Neumanna, ki je s skupino osmih fašistov leta 1943. napadal slovenske gostilne v Trstu, ob kateri priložnosti je bilo ranjenih več oseb, predvsem Slovencev. Vse druge napadalce je sodišče oprostilo, se pravi, sedem že pred začetkom razprave, fašista Galanteja za z amnestijo.

Junaška borba posadke ladje „Kosmaj“ s požarom

Reka, 22. aprila. Posadka ladje »Kosmaj«, ki je pred mesecem dni zgorela na južnem Atlantiku, se je vrnila na Reko. Po borbi s požarom, ki je trajala od 12. do 16. marca in v kateri je sleherni član pokazal brezprimerno junášvo ter požrtvovalnost, je po brezuspešnih poskusih, da bi rešili ladjo, posadka zapustila ladjo v pristanišju Fortaleza in se je vrnila z letalom iz Brazilije v Evropo, nato pa v domovino. Po prihodu na Reko so člani posadke razložili dopisniku Tanjuga svojo borbo s požarom na Atlantiku in napore, da bi rešili ladjo. Po polnoči 25. februarja t. l. je drugi častnik na palubi Marko Rizoniko opazil v trenutku, ko je ladja plula na Južnem Atlantiku profi Dakru, da se iz prvega ladijskega skladišča vali dim. Ker so požari na ladjah precej pogost pojav, je odšel Rizoniko na palubo in ugotovil, da prihaja dim iz ventilatorja. Kmalu je prišlo več članov posadke. Začeli so gasiti ogenj z gasilnimi aparat. Ladja je bila natovorjena; v skladišču je bila pšenica in ribje olje. Glavni tovor pa so bile oljne pogaçice iz sončnicevega semena, ki jih je bilo treba prepeljati iz Buenos Airesa v Rotterdam. Te pogaçice so povzročile nesrečo. Ker so bile polne olja, so se v troški vročini vneli. V istem skladišču je bilo tudi olje. Na vsak način je bilo treba preprečiti, da bi požar zajel sode z oljem. Pri vstopu ladje je bilo zaposlenih samo najpotrebnejše število osebja. Dalmatince kurjač Sime Miletič je gasil požar do jutra, nato pa je odšel h kotlom, da bi lahko ladja vozila še naprej. Rešiti ladjo je bila misel slehernega mornarja. Požar se je kdaj vsem prizadevanjem, da bi ga omejili, še naprej širil. Gost dim in vročina sta ovirala ljudi, da bi hitro delali.

Ob 4. uri zjutraj, ko so prodri prvi sončni žarki, je vse prvo skladišče zajel

dim. Telegrafist Marin Viculin je dal vsem ladjam v bližini signal, da je na ladji izbruhnil požar in da pluje »Kosmaj« z največjo brzino proti Natalu ob brazilski obali. Čez nekaj minut, ki so se zdele posadki neverjetno dolge, je potniško-tovorna ladja »Francesco Morosini« spročila, da pluje nasproti, vendar pa posadka te ladje ni mogla pomagati pri gašenju požara, ker ni bilo prenosnih gasilnih naprav. Objubila je, da bo spremljala našo ladjo do brazilske obale, da bi lahko v primeru potrebe pomagala.

Popoldne istega dne je požar zajel še drugo skladišče na palubi. Stranice srednjega dela ladje so se začele rušiti. Mornarji so se umikali korak za korakom ter gasili požar. Ob 2. uri popoldne je telegrafist sporočil posadki, da je odplul iz Recife (Pernambuco) na pomoč vlačilec za reševanje »Tritao«. Posadka »Kosmaja« se je za večjim potoletom lotila gašenja požara. Tada vlačilec »Tritao« še ni bilo na spregled.

Ob sončnem zahodu je ogenj zajel tudi sode z oljem. Visoki plameni so se dvigali iz trupa ladje. Blizala se je polnoč, vendar ni bilo nikakega poročila o vlačilcu. Zakovice ob ladijskih straneh bi lahko vsak hip popustile. To bi bil konec za mornarje »Kosmaja«. Povsod okrog ladje je bilo polno morskih psov. Končno je bil poveljnik prisiljen sprejeti težko odločitev. Prva dva čolna s 45 članov posadke sta odplula na nemirno morje k »Morosiniju«, ki je plul v bližini. Za njimi je ostal zaradi požara razsvetljen »Kosmaj«. Šele naslednjo noč je priplul »Tritao«. V vsem tem času je posadka z »Morosinijem« brez moti opezovala, kako ogenj uničuje njeno ladjo. Odšli so še enkrat na »Kosmaj«, vendar niso mogli pomagati.

Vlačilec »Tritao« je bil moderno opremljen za gašenje požara, toda hitro so sprevredili, da tudi z gasilnimi pripravami ne bo mogoče zadušiti požara. Sklenjeno je bilo, da bodo ladjo odveliki do brazilske obale. Ob veliki življenjski nevarnosti so mornarji privezali »Kosmaj« z vrvo za vlačilec. Ko se je vrv pretrgala, so ladjo mornarji znova privezali. Vlačilec je gorelo ladjo vlekel vse do 1. marca, ko se je vrv znova pretrgal. Na »Tritao« je bilo dovolj hrane za posadko, »Morosini« pa je že odplul. Sklenjeno je bilo, da se večji del posadke izkrcna na najbližnjem otoku, »Kosmaj« pa bodo vlekli naprej. Na približno 200 milj od brazilske obale oddaljenem otoku Fernando Noroña je 40 mornarjev »Kosmaja« čakalo 17 dni, dokler jih niso z letalom prepeljali v Brazilijo. 3. marca je bilo vsa ladja v plamenih. »Tritao« je še nadalje vlekel ladjo, čeprav se je v klene vrvi večkrat počile. Končno je vlačilec 7. marca privelel »Kosmaj« v pristanišje Fortaleza. »Kosmaj« je še vedno gorel. Z gašenjem so prenehali 16. marca, toda v ladijski notranjosti je še vedno želo. Kljub vsem naporom je požar uničil ladjo.

Konec marca se je sestala posadka »Kosmaja« in odšla iz Natala z letalom v Evropo. Pred kratkim je dospela v domovino. Mornarji »Kosmaja« so se hrabro borili, da bi rešili ladjo in tovor. Dokler je bilo vsaj malo upanje, se je vseh 40 mornarjev in častnikov vztrajno upiralo razbesnelim plamenom. S svojim pogumom so jugoslovanski mornarji navdušili brazilske mornarje. Vrnili so se v domovino, ne da bi se opomogli od težke borbe s požarom na odprtem morju, trdno odločeni, še nadalje pluti pod jugoslovansko trobojnico in ob sleherni priložnosti pokazati hrabrost in vztrajnost naših ljudi. (Tanjug.)

Južnoafriška vlada utira pot rasizmu

Mallan uvaja segregacijo za belce in temnopolte narode

Capetown, 22. aprila (Tanjug). Profanistična Mallanova vlada pripravila nove ukrepe zoper prebivalstvo v Južnoafriški uniji, ki bodo zlasti prizadeli domačine in drugopolne narode. Minister za notranje zadeve Južnoafriške unije je proročil v parlamentu o podrobnostih vladnega načrta o razdelitvi Unije na plemenske oblasti. Po predlogu zakona ne bo nikomur dovoljena prav nobena osebna lastnina, niti ne bo smel stanovati v hiši, ki ni zgrajena na njegovem sojetnem področju. Zakon pooblašča vla-

do, da ustvari rasna področja za belce, domačine in drugopolne narode v vseh delih države.

Ceprav skuša vlada zakon o rasnih področjih opravičiti s potrebo pomirjenja trenja med pripadniki raznih plemen, je namen teh ukrepov ta, da se omogoči belcem priseljencem udobno življenje na tujih zemljah, domačin in pripadniki drugopolnih narodov pa naj bi bili zaprti na področjih, ki bi jih smeli zapustiti in iz katerih bi smeli prodajati svojo imovino samo s posebnim dovoljenjem.

Reorganizacija upravljanja našega gospodarstva

(Nadaljevanje s 1. strani)

vlad ljudskih republik postajajo hkrati člani teh zveznih organov. To je jez proti birokratičnemu načinu vodstva, proti birokratičnemu povzdigovanju zveznih organov nad republiškimi. Hkrati prevzemajo republiški organi odgovornost za poslovanje njihove gospodarske panoge v vsaj državi. Ta način demokratičnega vodstva je usmerjen k nadaljnjemu izgrajevanju metod za vodstvo višjih organov nad nižjimi.

4. Nov način organizacije krepi našo kolektivnega vodstva in kolektivne odgovornosti kot izrecnega demokratičnega načela. Z Gospodarskim svetom, sveti in komiteji bomo dosegli enotno gospodarsko vodstvo ter preprečili birokratične odnose med organi vlade FLRJ. Kolektivno upravljanje, n. pr. v svetih, dobiva tudi nov demokratični poudarek: prehaja v globino, ker sodelujejo pri upravljanju sveta zvezne vlade tudi republiški ministri.

5. Nove oblike organizacije zvezne državne uprave omogočajo zveznim organom državne uprave znatno zmanjšanje svojega upravnega aparata, tako da se bodo osvobodile več sakdanjih operativnih funkcij in se ukvarjale s problemi planiranja, razširjenjem gospodarskih pojavov, organizacijo in napredovanjem našega gospodarstva daljnjim razvojem našega gospodarstva nadzirale izpolnjevanje plana z dobro evidenco.

Poglabljanje socialistične demokracije in borba proti birokratizmu bi imela samo delni uspeh, če bi se ta organizacija izvedla samo v zveznem aparatu. Pri vsem tem delu nastane eno izmed glavnih vprašanj: kako organizirati vodstvo državne uprave in socialističnega gospodarstva, da bi ljudske množice se bolj sodelovale pri upravljanju države in gospodarstva. Ker je zadnje bistveni elementi ljudske demokracije, je tudi najbolj jezi proti birokraciji. Prav to zahteva, da izvedemo podobno reorganizacijo tudi navzdol, pri republiških upravnih in morda tudi pri ljudskih odborih in gospodarskih podjetjih in morda tudi pri ljudskih odborih in gospodarskih podjetjih. V tej smeri proučujemo sedaj v Gospodarskem svetu več ukrepov, med katere spadajo tudi te:

Reorganizacija republiškega aparata. Tudi ta ne sme ostati pri sedanjem. Če bi to bilo, bi imel republiški aparat dve nevarni tendenci: še večji birokratizem in partikularizem. Da se temu izognemo, je treba uvesti postopek kakor pri zvezni vladi. Tudi pri repu-

bliški upravi bodo ustanovljeni sveti za skupine gospodarskih panog, generalne direkcije bodo povezane neposredno z republiško vlado, posli bodo preneseni na več gospodarskih organov, direkcije in podjetja se bodo osamosvojila. Nekatera podjetja bodo prešla v pristojnost okrajnih ljudskih odborov. Vse to bo še bolj omogočilo udeležbo ljudstva pri upravljanju. Tudi tu bo bistvenega pomena demokratični način kolektivnega vodstva, podobno kakor v odnosu zvezne vlade do republiških. To pomeni n. pr., da bodo posamezni poverjeniki oblastnih ljudskih odborov člani kolegija republiških ministrstev. Podobna metoda upravljanja bi šla lahko prav navzdol do okrajnih in mestnih ljudskih odborov. Tako bi se zgradil demokratični sistem vodstva, v katerem sodeluje član nižjih upravnih organov pri reševanju in delu kolegija višjih organov. Če temu dodamo, da delajo okrajni in krajevni ljudski odbori ob neposrednem sodelovanju volivcev (zbori volivcev), potem je jasno, da se na ta način še bolj omogoča udeležba ljudskih množic v upravljanju države in gospodarstva, še globlje gradi ljudska demokracija.

Osamosvojitve temeljnih gospodarskih enot — podjetij. To si seveda za sedaj lahko zamislimo samo v perspektivi. Toda če imamo pred očmi perspektivo, nam to lahko koristi, da se bomo ogibal raznih birokratično-centralističnih tendenc po omejevanju samostojnosti podjetij in togem nadzorstvu po državni upravi. Zaradi tega je potrebno, da mnogo bolj sistematično, na drobno organiziramo podjetja. Krepitev in živahno delo delavskih svetov in nove oblike demokratičnega upravljanja podjetij bodo še bolj povečale udeležbo delovnih množic v borbi proti birokratizmu.

To sta dve organizacijski smeri za poglabljanje naše demokracije in za borbo proti birokraciji: po upravno-gospodarski liniji pritegniti volivce, po liniji proizvodnje pa delavce, da bodo čimbolj sodelovali pri upravljanju države in gospodarstva.

Nadaljnji ukrepi, ki jih proučuje Gospodarski svet FLRJ, bodo prav tako spopolnili naš gospodarsko-upravni aparat. Sem spada n. pr. poenostavljen sistem planiranja na ta način, da bi zvezna planska komisija dajala samo osnovne proporcije. Za največji del gospodarstva, ki je sedaj vodstvom republiških organov, je mogoče izdelovati plan v republiških planskih komisijah. Zvezni aparat bi združeval republiške plane sa-

mo v osnovnih proporcijah.

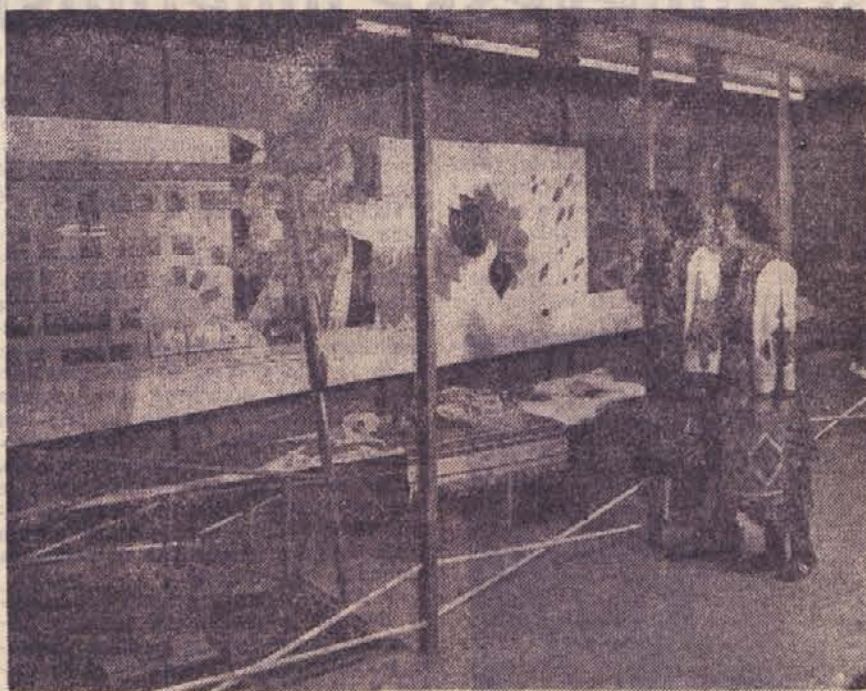
Posebna komisija Gospodarskega sveta sedaj pripravlja izdelavo enostavnjšega sistema evidence. S tem se bo znatno zmanjšal birokratični upravni aparat v podjetjih in gospodarsko-upravnih organih.

Nerazvita organizacijska delavnost je bila eden izmed glavnih vzrokov za pomanjkljivosti in kopičenje birokratskega aparata. Pokazalo se je potrebno, da se v ministrstvih, komitejih in generalnih direkcijah ustanove komiteji, ki bodo znanstveno študirali organizacijska vprašanja. Nadzirali bodo izvajanje organizacijskih ukrepov po nižjih organih, njihovo delovanje, hkrati pa jih bodo učili organizacije poslovanja. Stihijski razvoj organizacije mora nadomestiti stalna borba za zboljšanje organizacije. Danes je n. pr. potrebna stalna, ne pa kampanjska in občasna borba za sistemizacijo, za zmanjšanje upravnega aparata. Zaostrojuje se tudi vprašanje pravnega notranjega upravnega poslovanja v uradih, ustanovah in podjetjih, brez česar ni mogoče zniževati aparata. Na velikanskem številu mest lahko opravlja več poslov ena oseba. To je mogoče reševati samo konkretno v določenem uradu, ustanovi in podjetju ter na določenem delovnem mestu. Tega ni mogoče določiti na splošno, od zgoraj. K vsemu temu je treba dodati tudi potrebo po boljsem poznavanju konkretne organizacije in boljšem delovanju nižjih organov, posebno ljudskih odborov. Višji organi morajo zato določati tak postopek, ki ga je spodaj dejansko mogoče izvesti.

V komiteju za zakonodajo in zgraditev ljudske oblasti FLRJ je bilo sklenjeno, da se v vseh resorih ustanove komisije za organizacijo in sistemizacijo. Njihova naloga je, da začno odlično borbo za odpravo birokracije in boljšo organizacijo notranjega upravnega poslovanja.

Vsi ti ukrepi so pot, po kateri stopa naša Partija, ki se tudi v dejanju bori za zgraditev socialistične demokracije in proti birokraciji. Nedvomno je, da bo to tudi pri tem zelo pomembnem delu pomagale ljudske množice s tem, da bodo tudi neposredno sodelovale pri zboljšanju organizacije aparata. Kajti reorganizacija, ki se sedaj izvaja, ne sme ostati občasna kampanja. Prerasti mora v stalno borbo za utrditve našega gospodarsko-upravnega aparata, za njegovo demokracizacijo. To je dejansko dosledna linija graditve naše ljudske demokracije. (Tanjug)

VELIK USPEH JUGOSLAVIJE NA MILANSKEM VELESEJMU

Od 12. do 30. aprila traja v Milanu osemindvajseti velesejem, na katerem je naša domovina s svojimi proizvodi in lepo urejnim razstavnim prostorom dosegla pomembne uspehe.

Pomen tega velesejma kažejo že goli podatki o številu razstavljalcev in velikem zanimanju, ki vlada zanj po svetu. Na milanskem velesejmu razstavlja svoje proizvode 6200 razstavljalcev, od tega 1800 inozemskih iz 34 držav. Treba pa je pri tem pripomniti, da je uprava milanskega velesejma morala zaradi pomanjkanja prostora odkloniti prošnje nad 1000 razstavljalcev. V tej ostri mednarodni konkurenci, številnih industrijsko visoko razvitih dežel in slovečih tovarnih svetov, je uspeh mlade socialistične industrije naše domovine tem večji.

Jugoslovanski razstavniki prostor zavzema na milanskem velesejmu 800 kvadratnih metrov. Razstavljamo proizvode vseh osnovnih panog našega gospodarstva. Tu so naši kmetijski pridelki, izvrstno vino, les in lesni proizvodi, usnje in usnjeni galanterijski proizvodi, vzorci našega rudnega bogastva, proizvodi tobačne industrije, proizvodi industrije precizne mehanike in naše težke industrije, kakor tudi naša folklorja. Lahko rečemo, da smo na milanskem velesejmu dali v majhnem prikaz vse naše gospodarske dejavnosti. Proizvodi, razstavljeni na velesejmu, so po svoji kvaliteti izdelavi popolnoma enakovredni izdelkom renomiranih inozemskih tovarov, v nekaterih posameznih primerih pa lahko trdimo celo več, namreč da jih precej prekašajo. Tako na primer razstavljeni izdelki naše usnjarke industrije, Jugoslovanski izdelki iz svinjskega usnja so znani po svetu zaradi neke posebnosti — to je tretje pike — in zelo kvalitetne izdelave. Tokrat pa smo trg presenetili z novostjo — s svinjskim usnjem v dvanajstih različnih barvah. Že prvi dnevi velesejma

so pokazali zelo veliko zanimanje za te naše proizvode.

Podobno je tudi z izdelki naše mizarске obrti. Velika kvaliteta lesa, dobra izdelava in prilagodjenost izdelkov zahtevam, ki jih postavlja kupci, to so naše prednosti, s katerimi lahko uspešno konkuriramo na svetovnem trgu. Pri tem je zelo zanimiva naslednja primerjava. Za štiri fotelje in mizico, izdelane po zadnji modi, dobimo na svetovnem trgu toliko kot za 15 prv najboljšega lesa. To je pokazal že lanski velesejem v Bariju, v še večji meri pa jih je potrdil sed. velesejem v Milanu. Radi estetske ureditve razstavnega prostora kakor tudi zaradi velike kvalitete razstavljenih proizvodov je bil prvi dan milanskega velesejma posvečen Jugoslaviji.

Jugoslovanska razstava na milanskem velesejmu ima razen trgovske tudi pomembno politično važnost. Tu so razstavljeni proizvodi naše industrije, nazorno je prikazan velik gospodarski napredek v zadnjih letih. Zanimanje za Jugoslavijo in jugoslovansko razstavo kaže ogromno število obiskovalcev jugoslovanskega paviljona.

Organizacijo razstave je vodil Komite za zunanjo trgovino pri vladi LRS, precejšnje zasluge za uspeh pa imajo tudi nekatera podjetja iz Slovenije. Med temi so tovarna usnja na Vrhniki, tovarna usnjene galanterije Toko, mizarška zadruga Vič Glince, Pohištvo Naglas itd.

Vsem, ki so nam izrazili sožalje ob izgubi očeta

dr. FRANCETA KIDRIČA

se iskreno zahvaljujemo.

Boris Kidrič in družina

Počitniška letovanja naših otrok in mladine

Počitniška letovanja smo začeli organizirati takoj po osvoboditvi. Od takrat pa do danes je število počitniških letovanj stalno raslo in vse bolj zavzemalo množični značaj. Tako smo imeli v letu 1949 v vsej Jugoslaviji v počitniških letovanjih že 155.198 otrok in mladine. Razvoj počitniških letovanj v LRS pa je bil od osvoboditve do danes naslednji:

leto	število letovanj	število otrok v letovanjih
1945	12	3.327
1946	42	11.628
1947	76	13.502
1948	108	14.800
1949	143	23.500

Kakor vidimo, je število otrok v počitniških letovanjih močno naraslo. V tem porastu je pravilno zajeta delavska in kmečka mladina. Pri izboru pa predvsem upoštevamo njihovo zdravstveno in socialno stanje. Vsak otrok je tudi pred odhodom v počitniško letovanje zdravstveno pregledan in muje v letovanju samem zagotovljeno zdravstveno nadzorstvo.

Vzoredno s številom počitniških letovanj pa rastejo tudi naloge, ki jih morajo izpolnjevati počitniška letovanja v današnjih družbenih ureditvi.

Počitniška letovanja so danes v bistvu nadaljevanje šolskega, družinskega in pionirskega življenja. V njih se otroci telesno in duševno krepe, ob igri in zabavi doživljajo veseli dni, spoznavajo svojo ožjo in širšo domovino, spoznavajo borbe in napore delovnega ljudstva za boljše in srečnejše življenje. V počitniških letovanjih si otroci širijo in poglabljajo svoje znanje, vzgajajo se v skupnosti za skupnost, v tovarštvu, red in disciplini ter si privajajo kulturno higijenske navade.

V počitniških letovanjih je vzgoja otrok zaupana vzgojiteljem, ki se v posebnih tečajih usposablja za to delo. Veliko pomagajo vzgojiteljem mladinski voditelji, ki skupno z njimi sestavljajo delovni načrt, ki pravilno uravnava življenje otrok v počitniškem letovanju. Ta načrt obsega delo iz najrazličnejših vzgojnih področij — spoznavanje družbenega in prirodnega okolja, sprehode, obiske in izlete, družabne igre vseh vrst, priveditve, taborne ognje, delovne akcije itd. Obsega vse tisto, kar veseli pionirja in mladince.

Vsako počitniško letovanje ima svojo pionirsko organizacijo, ki vnaša v počitniško življenje potrebno disciplino in red, pa tudi razgibanost in vedrost.

Taka letovanja organizira in vodi v celoti naša ljudska oblast, s katero sodelujejo vse množične organizacije, ki so zastopane tako v republiški kot v oblastnih komisijah za organizacijo počitniških letovanj. Danes lahko rečemo, da ni počitniškega letovanja, kjer ne bi sodelovala AFZ ali mladinska organizacija. AFZ skrbi za te otroke ob potovanju v kraj letovanja ali na povratku, za pripravo zgradb s kuhinjami, posteljami in igrišči, za pranje perila, obisk z obdaritvami itd.

Skrb za najmlajše bo še nenehno rasla in se poglabljala. S praktičnimi izkušnjami, ki jih na tem področju pridobivamo, bomo šli v bodočo organizacijo počitniških letovanj, pri čemer ne bo država štedila pri dajatah v materialnem pogledu. Saj izkazuje dosedanje delo, da je vložen trud bogato naložen v tisočih in tisočih naših otrok in mladinc, ki bo odpočita in osvežena, brez težav obvladovala napore v šoli in delavnici, ki bo lažje preživljala zimo po mestih, industrijskih in rudarskih centrih in ki si bo utrdila svoje mlade sile.

Nesreča v velenjskem rudniku

V petek 21. t. m. se je v velenjskem rudniku pripetila nesreča, ki je zahtevala štiri smrtno žrtve. V pozni popoldanski uri se je ob prelomu stropa dveh odkopov pojavila izredno velika količina plina ogljikovega dioksida, kakršna na tem rudniku pri njegovem dolgoletnem obstoju sploh ni poznana. Plin je izpolnil precejšen del jamskih prostorov in ogrozil življenje mnogim rudarjem, ki so delali v teh prostorih. Reševalci rudarske čete za reševanje so takoj prišli na pomoč in pod dobrim, pravilnim strokovnim vodstvom ing. Franca rešili razen štirih žrtve vse ostale tovarice.

Predsednik vlade LRS tovarni Miha Marinko je evojcem nesrečnih žrtve takoj nakazal prvo denarno pomoč.

Železniško progo Modriča—Gradačac bodo začeli graditi 2. maja

Ko je Bosna in Hercegovina dobila mladnski progji Brčko—Banovići in Samac—Sarajevo, so bili ustvarjeni pogoji, da se razprede in izpopolni železniško omrežje ob novih progah.

Proga Modriča—Gradačac bo prikliuček proge Samac—Sarajevo. Modriča je približno na sredi poti med Samcem in Dobojem, Gradačac pa je 13 km vzhodno od Modriče.

Februarja je okrajni odbor Ljudske fronte v Gradačacu sklenil, da bodo okrajne frontne organizacije gradile progo Modriča—Gradačac. Takoj so sestavili glavni štáb za vodstvo dela in se pričeli pripravljati na graditve. V začetku tega meseca so posneli teren. 10. aprila pa so se začele meritve. Progo bodo začeli graditi 2. maja.

Tretje žrebanje obveznic ljudskega posojila

Ljubljana, 22. aprila

Včeraj je bilo v Ljubljani tretje žrebanje obveznic ljudskega posojila. V ta namen je bila določena posebna komisija, ki ji je predsedoval minister za finance LRS tov. Zoran Polič. Člani komisije so bili zastopniki množičnih organizacij. Med občinstvom je vladalo za žrebanje posebno zanimanje. Po zdravem govoru ministra Poliča je komisija odpečala bobne, nakar se je pričelo žrebanje obveznic za amortizacijo. 16 letna Marenka Zlebnik je potegnila iz bobna 50 števil obveznic, ki bodo amortizirane, nato pa številke obveznic, ki bodo nagrajene. Skupno bo razdeljenih 22.440 dobitkov po 2000 din, 365 dobitkov po 5000 din, 70 dobitkov po 10.000 din, 2 dobitka po 50.000 din in en dobitek za 100.000 din.

Glavni dobitek 100.000 din je zadela obveznica št. 851, št. serije 5209. Dobitka po 50.000 din sta zadeli obveznici št. 277, serije št. 1715 in št. 2497. Dobitke po 10.000 din je zadelo 70 obveznic, po 5000 din 365 obveznic, po 2000 din pa vse serije, ki imajo št. obveznic 100, 140, 401, 441, 609 in 925. Po končanem žrebanju je komisija pregledala bobne in jih zapečatila. Četrto žrebanje obveznic ljudskega posojila bo meseca decembra letos. Natančnejše podatke o izidu žrebanja bomo objavili prihodnji teden.

Novi stanovanjski bloki v Beogradu

Pomembna manifestacija naše kulture

Razstava naše srednjeveške umetnosti v Parizu

Veliki temnomodri letaki vabijo Parizane na razstavo srednjeveške umetnosti naših narodov v palači Chaillot na trgu Trocadéro, mali barvni letak z glavno svetniko iz manastira Nerezi (Makedonija) pa vzbujajo izredno zanimanje po svojem koloritu in liniji. Po priznanju vseh, tako širše publike kakor strokovnjakov, je razstava po obsegu in aranžmanu ena največjih in najokusnejših zadnjih let v Parizu, po vsebinski in

načno aranžirana notranjost s stičnimi fotelji, mizo s furnirano ploščo z zemljevidom naše države in označenimi spomeniki, s kamnitimi antičnimi posodami z vedno svežim zlahnim cvetjem, vse to potegne, dvigne in pripravi gledalca za pravilno sprejemanje in dojetanje celotne razstave.

Friz angelov je iz stare katedralne cerkve ohridskih arhiepiskopov, zgrajene na starem kulturnem mestu zgodnje krščanske cerkve, ki jo je ohridski arhiepiskop Leon I. 1053 prezidal. Freske, ki so iz istega časa, so bile med turško okupacijo prebeljene, ker je bila cerkev prezidana v mošejo, in šele lani odkrite izpod ometa, konservirane in kopirane. Freska je prva kompozicija oseb. Osebe so postavljene frontalno, drža je trda in stroga, barva je podrejena liniji, risbi, svetli kolorit pri teh mirnih držah deluje monumentalno in podčrtava simbolični pomen fresk.

V drugi dvorani, prehodu (E) in tretji dvorani je razmeščen hrvatsko-dalmatinska monumentalna plastika. Zapadni portal trogirske katedrale, ki je vzidan v prehod iz prve dvorane, je delo mojstra Radovana, kakor pravi napis iz l. 1240. Na tem spomeniku je delalo več mojstrov različnega talenta, toda v glavnem razločimo dve periodi. Periodo Radovanovega dela v stilu zrele romantike 13. stoletja, t. j. skulpturni del, medtem ko so arhitektonsko plastični deli (okvir, kapiteli in profilirani okvir portala) v čisti gotiki, ki nastopa v Dalmaciji v 14. stoletju. Na francosko oko, vajeno skulpturno razkošnih portalo katedrale Notre Dame de Paris, Chartres, Amiens, Rouen itd., deluje Radovanova mojstrovina (9 krat 6 m) s svojim primitivnim in svojstvenim izrazom kar revolucionarno.

Skozi zidane fragmente heksafor samostana malih bratov v Dubrovniku

zdena oltarna pregrada iz kapele svetega Martina v Splitu (9. stol.) z bogatim pletenastim ornamentom, v ostalih dveh mišah in ob straneh pa so odlični plastični spomeniki, plošče s pletenastim ornamentom iz sv. Mihaela v Stonu (zač. 13. stol.), timpana iz Biskupije (9. stol.), dveh kapitelov iz sv. Donata v Zadru (11. stol.), reliefa neznanega hrvatskega dostojanstvenika (11. stol.), dveh plošč z napisom knezov Držislava in Svetoslava s tritračnim pletenastim ornamentom, ki se tako prepleta, da ustvarja kroge in rombe, z ravnimi in vijugastimi stranicami, po Buliču iz 10. po Radiću pa celo iz konca 8. ali začetka 9. stoletja.

Vso to kamenito perspektivo pa zaključuje v sredi tretje dvorane stoječi ciborij iz cerkve sv. Marie v Bijaci pri Splitu. Na in ob strani so razmeščen plastični spomeniki manjšega obsega, ki so po večini znanstveno protični in za publicirani, kakor kristinica kneza Višeslava iz Nina (8. do 9. stol.), prve hrvatske politične in verske prestolice. Spomenik je bil do l. 1743 v Ninu, nato je bil prepeljan v Benetke, od l. 1942 pa se nahaja v Jugoslovanski Akademiji znanosti in umetnosti v Zagrebu. Pod kopijo freske kralja, najbrž Mihaela iz Zete, iz cerkve sv. Mihaela v Stonu (druga polovica 11. ali zač. 12. stol.) je priložena ob zid znamenita baščanska plošča s 13 vrstami napisa v glagolici, ki je iz dobe prehoda bolgarske okrogle glagolice v hrvatsko oglatno glagolico. Plošča je iz apnenčasto školjkastega kamna in je bila prej vzidana v tla cerkve sv. Lucije v Baški. Ta najstarejši spomenik hrvatskega jezika pričča, da so bili že za vlade kralja Zvonimira (1076 do 1099) benediktinci na otoku Krku, da so se tam v hrvatski sredini asimilirali, kar pričajo njihova imena, jezik in glagolica in da so se hrvatskega jezika po-

Mogočni portal trogirske katedrale, vzidan v prehod iz prve v drugo dvorano. Delo mojstra Radovana iz leta 1240.

Vse to razpravljanje o stilnem razvoju srbskega in makedonskega stenskega slikarstva v katalogu pa ne sloni niti na okvirnem podajanju političnih in ekonomskih prilik v teh stoletjih, kar se nam zdi pogrešno zaradi lažjega in pravilnejšega razumevanja celotnega umetnostnega razvoja tega razdobja.

Izredno harmonični barvni akord v devetih dvorinah povečuje še monumentalna srbska plastika, tako portala iz manastira Studenice (konec 12. stol.) in Dečanov (pred l. 1335), skozi katere se preide v deveto oziroma peto dvorano, potem timpana portalo v Dečanah (južni) iz l. 1335 in Kaleničev od 1413 do 1417, bifore in trifore iz Kaleniča in Studenice (konec 12. stol.) in še nekaj odličnih kapitelov in konzol iz Dečanov ter 10 originalnih ikon iz sv. Klementa v Ohridu in Dečanov v peti dvorani (iz 12., 14. in 16. stol.).

Ogromni bogumilski nagrobni spomenik Kulin banu iz Zgošče (13. stol.) sredi rotunde z ostalimi 26 bogumilskimi spomeniki ob stebrih in stenah rotunde in v sopočanski dvorani razstavljenimi bogumilskimi spomeniki iz Zgošče, Gračanice, Uboska, Vladjevine, Lipenoviča, Radmilije, Zitomislava, Brotnic, Numskega iz 13. in 14. stoletja preseneti gledalca po svoji monumentalnosti obsega, oblike in ornamenta. Dejstvo je, da so bogumilski spomeniki, okoli 30 tisoč po številu, na prostoru med Savo in Jadransko obalo od Kotora do Novoga grada, od Une do Drine še neraziskani spomeniški material. Dejstvo pa je tudi, da je bogumilstvo izraz odpora proti cesaropizmu, filozofsko samomiklo, umetnostno revolucionarno proti vsemu bizantinskemu, latinskemu in grškemu.

Zapadna umetnost je prešla v dekorativni ornament, v eksperiment kombinacij in originalnosti, v kompozicijo barve in linije. Danes razpada linija, barva prehaja v teme, črne nijanse, konice slepe ulice se bliža, naprej ne gre, nazaj ne more!

V bogumilskih spomenikih pa je ogromna zakladnica elementov pozitivnega, globoko občutnega, edinstvenega ustvarjanja, polna življenjske sile in radosti, ki so vir vsega umetnostnega doživljanja in konstruktivnega dela. Mladina stoji pred njimi, gleda, vrkava, preiščuje, odpira se ji do sedaj neznan, črpa nove sile za umetnostno ustvarjanje.

Strokovnjaki, bizantologi iz skandinavskih držav, Bruxellesa, Londona prihajajo. Tudi za njih je razstava odprta.

Naša dolžnost je, ko se vrne razstava in ustanovi muzej srednjeveške umetnosti v Beogradu, da našo srednjeveško umetnost dialektično obdelamo, ocenimo na osnovi historičnega materializma ter končno določimo njeno vlogo v kulturni zgradbi srednjeveške Evrope.

V celoti je razstava srednjeveškega slikarstva in kiparstva naših narodov v Parizu velika in pomembna manifestacija naše kulture. Ciril Velepič

Detajl freske iz samostana Studenica (XII. stoletje)

likovni strani pa pravo odkritje za Zapad in bo dala nešteto pobud in mnogo zagona zapadni umetnosti.

Nemogoče je na eni sami razstavi prikazati vso našo umetnost, vso našo bogato kulturno dediščino od 9. do 15. stoletja, še posebno ne, ker še ni dokončno raziskana in opredeljena. Vendar je pisatelj Miroslavu Krležu, kot predsedniku organizacijskega odbora, v celoti uspelo podati vsaj prerez, tiste pozitivne elemente, ki zavračajo vse dosedanje teze zapadnih učenjakov o naši barbarski umetnosti, od odvsnosti od Vzhoda in Zapada, o nesamostojnosti likovnega ustvarjanja itd. itd.

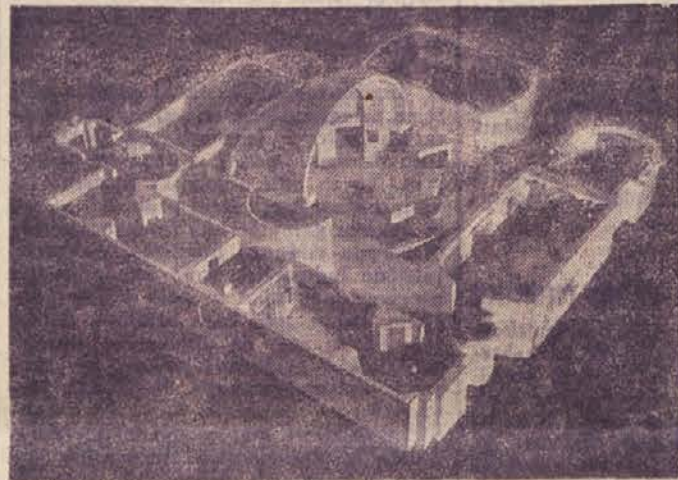
Na razstavi niso samo dokazi naše velike ustvarjalne moči v stoletjih do invazije Turkov, Benečanov, Madžarov, Avstrijcev, tu so dokazi o naši borbi za obstoj, za politično in kulturno svobodo, tu so dokazi o naši revolucionarnosti: politični, kulturni in verski, o naši samoniklosti in veliki moči ustvarjanja na zrušenih temeljih Bizanca in Rima, tu so dokazi našega doprinosu k skupni evropski kulturi.

Ta razstava je tudi dokaz naše sedanjne kulturne in politične revolucionarnosti, zavesti in volje zgraditi na pozitivnih vrednotah preteklosti novo socialistično kulturo in umetnost, socialistično državo — kljub blatenju, pretinjam in vislicam Zapada in Vzhoda. Vajeni smo tega že stoletja, nas pa vodi velika revolucionarna ideja in v revolucionarni borbi prekaljeni mošči.

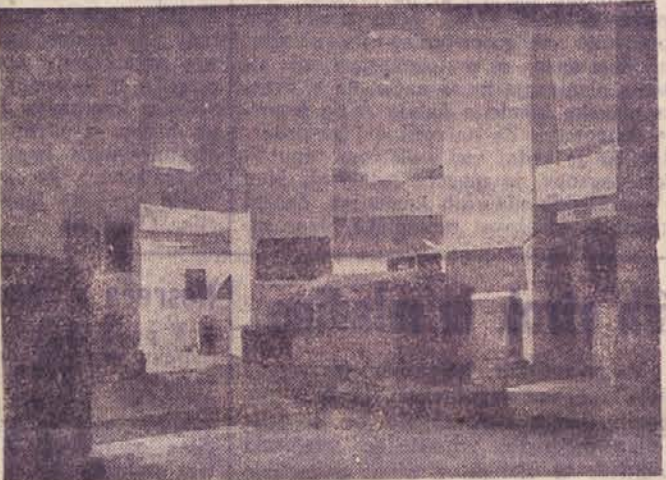
Izredna vsebinska širina, monumentalna in umetniška kvaliteta razstavljenih spomenikov preseneti slehernega obiskovalca, odlični aranžman prof. Ljuba Babiča pa ustvarja tisti originalni ambience, ki ga spomeniki zahtevajo, da pridejo do polne veljave.

Posamezniki in skupine, umetniški naraščaj in umetniki, intelektualci in politiki, vsi brez izjeme tiho, s šepetanjem se pomikajo od spomenika do spomenika, toda ne s tistim licemerskim strahospoštovanjem, kajti francoski človek je visoko kulturne, temveč z izrazom presenečenja, priznanja in spoštovanja do veličine stvaritev našega človeka.

Ze prva dvorana z osmimi originalnimi fragmenti fresk iz cerkve Djurdjevi Stubovi, ki jo je zgradil Stefan Nemanja, župan raški, leta 1163, iz cerkva Gradac (okoli 1270) in Paleže »15. stoletje, z originalno leseno plastiko svetega Klementa iz cerkve v Ohridu iz 14. stol., s fragmenti kopij fresk iz manastirov Mileševo (ok. 1234), Sopočani (med 1255—1265) in Morača (pred 1252), posebno pa 8 m dolg in skoraj 2 m širok friz angelov (11. stol.) v svetlem koloritu na polkrožni apsidalni glavni steni iz cerkve sv. Sofije v Ohridu (9. do 10. stol.), potem še okusno in origi-

Maketa razstavnih prostorov v palači Chaillot

V rotundi so razstavljeni bogumilski spomeniki

(zač. 14. stol.) lije umetna svetloba in razsvetljuje na nasprotno steno prislonjene odlične lesenih romanskih kornih klopi, ki so z ornamentom in figurami bogato izdelane in so iz splitske katedrale (13. stol.), dalje fragmente kapitelov, konzol, okulusov iz Zadra, Raha, Biskupije, Dubrovnik, Šibenika, Spłata in Trogira, iz 9. do 13. stoletja, na steni pa vise kopije fresk, lani odkrite romanske freske v Zadru iz začetka 12. stoletja in slovenski freski: Devica Janca Ljubljanskega iz Visokega iz leta 1443 in fragment rojstva iz Vrzdence pri Horjulu iz zač. 14. stol. Naši freski vzbujata izredno zanimanje: Devica Janca Ljubljanskega po svojem finem koloritu in mehki liniji, tipični za Janezovo delavnico, Vrzdence pa po močno romansko pojmovani ikonografski sestavi ter stiliziranih linijah in kretinjah.

Skozi velikanska (530 krat 360) dvo-križna orehova Buvinova vrata splitske katedrale in prehod (E) se pogled ustavi v tretji vogalni dvorani. Vrata Andreja Buvine iz Splita iz začetka 13. stoletja s svojimi 28 polji, kjer so v rezbariji prikazani dogodki iz evangelija, kažejo vse značilnosti romanskega stila, v figurah in prizorih pa zaostajajo za sodobnimi rezbarijami, toda po razporedu in v celoti so zelo učinkoviti ter jih štejeemo med redke umetnostne spomenike te vrste.

Ob prihodu na razstavo po stopnišču obiskovalec najprej zagleda v prehodu (E) tri polkrožno zaključene apside, prekrita s polkupolo. V srednjo je zagvo-

služevali tudi v cerkvi. Prav tako pričča plošča, da je otok Krk za Zvonimirovega vladanja pripadal hrvatskemu kraljestvu, prav tako l. 1100, ki je bila plošča izklesana.

Med temi spomeniki so razmeščen v reflektorji osvetljeni še odlični timpana iz otoka Koločera (9 do 12 stol.), fragmenta arhitrava z napisom kneza Branimira iz l. 888, plošča s pentagramom iz kristinice sv. Ivana v Splitu, iz iste cerkve je tudi plošča s sedečim hrvatskim kraljem in kraljico ter sužnjem ob nogah (11. stol.), kolona glagolskega svečenika Sedeka, ki simbolizira zmago latinskega klera nad glagolskim odpadnikom, nadratni tram kapele sv. Križa v Ninu z napisom donatorja župana Godzava, ki je zgradil to stavbo okoli leta 800, končno sta dve plošči s scenami iz evangelija iz muzeja sv. Antona v Zadru (11. do 12. stol.).

Ob prehodu v četrto dvorano izzveni kamnita pesem hrvatsko-dalmatinske monumentalne plastike, obiskovalec se znajde pred velikimi freskami iz Nerezo in Ziče.

Medtem ko v prvi skupini (11. stol.) spomenikov srbskega in makedonskega slikarstva — kakor razpravljata v uvodu kataloga profesorja Dj. Boškovič in R. Ljubinković — prevladujejo s sveto Sofijo v Ohridu na čelu še antične reminiscence in so čustva le simbolično izražena, se v drugi skupini, kamor prištevata Djurdjeve Stubove in Nerezi (1164 in 1168) simbolizem umika opozovanju narave. V 13. stoletju se teži k reševanju problemov kompozicije in organizacije skupine in po podajanju skupnega izraza in čustvovanja. V tej skupini lahko delimo spomenike (Studenica, Peč, Ziče, Mileševo), kjer je tehnika risanja podana s široko potezo do potankosti, in takšne (Morača, Sopočani, Gradac), kjer je bolj spontana, toda z opuščanjem detajlov. Stiri najstotletje že oznanja nov razvoj, tako da v drugi polovici tega stoletja že prevlada globok realizem, tako v srbskem kakor makedonskem slikarstvu, proti koncu 14. in v 15. stoletju pa preide zaradi turškega pritiska vse politično in kulturno življenje na sever v območje Morave, kjer se ustanovi tako imenovana moravska šola.

Ves ta umetnostni razvoj, razvoj kolorita, forme in vsebine lahko zasleduje obiskovalec na velikih kopijah od četrte do trinajste dvorane. Sledi manastir za manastir: Nerezi, Ziče, Studenica, Mileševo, Arilje, Staro Nagoričino, Gračanica, Paleže, Treska, Lesnovo, sveti Nikita iz Skopske Crne gore, Dečani, Hilandar, Markov manastir, Manasija, Psača, Kalenič, Peč in končno Sopočani v trinajsti dvorani, v kateri je razstavljenih 14 monumentalnih figurativnih kompozicij in portretov neznanega slikarja, čigar delo je prežeto z realističnim čutom.

Dosedaj sem vsaj v glavnih potezih opisal prva dva dela naše razstave, t. j. hrvatsko-dalmatinsko plastiko in srbsko-makedonsko slikarstvo. V srednji dvorani, rotundi s kupolo, ki sloni na stebrih sv. Donata iz Zadra in za čigar baze so služili fragmenti rimskih spomenikov in plošč, fragmenti templov in oltarjev, pa so razmešteni oziroma visjosi spomeniki, ki ilustrirajo ostala dva dela razstave: slovenska gotška freska in bosansko-hercegovski bogumilski nagrobni spomeniki — stecci.

Glede na objavo naših fresk v Tovaršu in dnevnikih že pred otvoritvijo razstave naj omenimo še, da vise ob vhodu te rotunde razen fresk z Visokega in Vrzdence, ki so v drugi dvorani, še štiri kopije iz Turnišča (zač. in druga polovica 14. stol.), po ena iz Martjanec (druga polovica 14. stol.), Mač (1467), Bodešč (sreda 15. stol.), dve iz Crngroba (1453), Muljave (1456) in Kavalkada iz Berma (1474), skupaj torej 12 fresk iz Slovenije. Čeprav ne visita Danse macabre iz Berma in naša najkvalitetnejša freska iz sv. Primoža nad Kamnikom, vendar že te zbuja izredno pozornost glede na dejstvo, da je v Franciji, od koder je gotška umetnost izšla, je nekaj prav skromnih fragmentov gotških fresk. Pri francoskih gotških arhitekturah je namreč okno izpolnilo steno, pri nas pa je severna stena zaradi ostrih klimatskih razmer zaprta, freska pa je nadomestila slikano gotško okno.

V tem obhodu so nameščene še freske iz zakristije zagrebske katedrale (konec 13. stol.), v nasprotnem pa fragmenti iz Arilja, Peči, Studenice, Sopočanov in Gračanice.

Pisatelj Miroslav Krleža je v uvodnem članku razstavne kataloga, kakor v člankih Les Nouvelles Yougoslaves in Jugoslavij zajel vso problematiko, vso politično in umetnostno vrednost naših bogumilskih spomenikov.

Razstava Društva upodablajočih umetnikov

Društvo upodablajočih umetnikov Slovenije pripravlja razstavo del svojih članov in kandidatov, ki bo odprta na predvečer praznika obletnice OF Slovenije. Na tej razstavi bodo zastopani vsi člani in kandidati Društva. Vseh razstavljalcev bo okrog 80, razstavljenih slik in plastik pa okrog 150.

Posebnost te razstave pa bo, da bodo na nji sodelovale tudi posamezne selekcije Društva. Tako bodo razstavljeni slike, plastike, grafike, risbe, uporabna grafika (plakati), knjižne opreme in ilu-

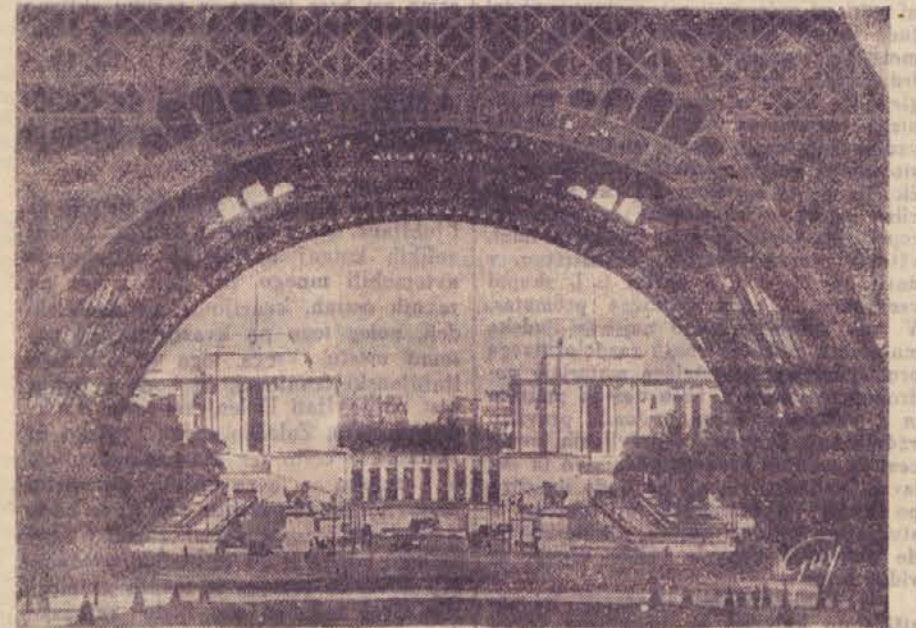

Nagrobni bogumilski spomenik iz Radmilje (BiH) iz konca XIV. stoletja. Figura je vzbudila v Parizu še pred otvoritvijo razstave silno zanimanje

stracije, fotografije in izdelki umetnostne obrti.

Razstava bo odprta do 28. maja.

V SUBOTICI SO ODPRLI RAZSTAVO SRBSKEGA SLIKARSTVA XIX. IN XX. ST.
V razstavnih prostorih mestnega muzeja v Subotici so odprli razstavo srbskega slikarstva XIX. in XX. stoletja. Na razstavi so zastopani najbolj znani srbski slikarji tistih časov: Abramovič, Kretič, Marodič, Danil in drugi.
Mestni muzej v Subotici namerava letos odpreti razstavo francoskih, italijanskih in sodobnih italijanskih slikarjev, pa tudi razstavo znanega sombojskega akademskega slikarja Milana Kojnoviča.

Pogled pod Eiffelovim stolpom na palačo Chaillot. V desnem križu palače je muzej francoskega stenskega slikarstva, nad njim pa naša razstava

OLO Kočevje se je slabo pripravil na TEDEN CEST

Uprava za ceste OLO Kočevje ima v svojih okoli 232 km ceste. Čeprav zaposluje 74 cestnih uslužbencev za vzdrževalna dela...

Vzdrževalna dela pa otežuje tudi pomanjkanje gramozov. V kamnolomu Podstane delo je 7 do 8 delavcev, ki pripravijo dnevno komaj 17 kub metrov gramozov...

Prav za teden cest bi bila povečana proizvodnja gramozov toliko večja, ker bi veliki del pri pripravi cest lahko opravili prostovoljni delavci frontnih in ostalih množičnih organizacij...

Ildrija — najboljši kolektiv v predvojaški vzgoji

Pred kratkim je bila v Ildriji izmenjena vrhovna komanda. Na kateri je CK LMS podelil priznanje za predvojaško vzgojo v Ildriji...

Pred 5 leti so ranjenci zapustili bolnico »Franjo«

Bivši ranjenci, svojih umirlih in osebne imenice partizanske bolnice SVPB »Franjo« bodo te dni praznovali peto obletnico priselitve v Gorico...

Tekmovanje zasavskih KUD

Nocoj je bila v Smartnem pri Litliju pomembna kulturnoprosvetna prireditve, ki bo v obliki prireditve v okviru Ljubljana-okolica...

Sodna kronika

Pred okrožnim sodiščem sta se morala zavrniti zaradi vploma tativne Mozetič Herman in Vokac Janko, prvi delavec, drugi pa pri Republiškem trg. podjetju »Zivila«...

V novomeškem okraju pa dobro

Novo mesto, 22. aprila. Za »Teden cest« se v novomeškem okraju že vse pripravljajo. Za delo so napravili potreben plan, da bo delovna sila čim bolj izkoriščena...

73 NOVIH UDARNIKOV MED ZELENICARJI

Ljubljana, 22. aprila. Te dni je bila druga delovna konferenca postaje Ljubljana glavni kolodvor, ki so se je med drugim udeležili tudi načelniki posameznih odelcev...

Na konferenci so obravnavali tudi razna strokovna vprašanja in sprejeli sklepe glede izboljšanja organizacije prometne transportne službe...

Triglav : Krim 111 1/2 : 88 1/2

Dne 19. aprila so srečala 4 deseterčlanske moštvo Krima in Triglava v brezpotnem dvoboju po ševniškem sistemu (vsak z vsakim od nasprotnega društva)...

Z NAFTNIH POLJ

Na letošnjem sindikalnem okrajnem prvenstvu je med 6 moštvi zmagalo moštvo okrajnega ludeškega odbora...

S pravkar končanega turnirja II. kategorijnikov v Ljubljani prinašamo tole zelo zanimivo partijo:

Bel: prof. Ferjan Crni: Kočevar (Ljubljana, april 1950)
1. d4, e6. Crni želi igrati holandsko obrambo, ki mu daje lepe izgledne...

Borba za rdeči kotiček v LIO Soteska

Delovni kolektiv lesnega Industrijskega obrata v Soteski je vselej redno izpolnjeval letni plan ter ga v zadnjih letih dosegel celo pred rokom...

Toda upravno vodstvo LIP je kotiček kmalu spremenilo v stanovanje frontne brigade, ki je delala na obratu. Parizska organizacija ki je računala na to, da se bo številno delavstva tešni industriji glede na velike planske potrebe povečala...

Kratke vesti

Na turnirju v Ptujju je v soboto zmagal Kukovec z 10 in pol točkami, drugi je ing. Sikovec z 9 in pol, na tretjem mestu pa Cisar...

Po povratku iz turnirja v Hastingsu je volemoster Szabo izjavil, da so mu k zmagi pripomogle teoretične izkušnje z dvoboju Moskva-Budimpešta...

OBVESTILA

OPOZORILO UDELEZENEC PRVOMAJSKIH PROSLAV
Ministrstvo za železnice FLRJ je za delegate in vae udeležence prvomajskih proslav v okrajnih, oblastnih in republiških središčih odobrilo 75% popust od redne vozne cene...

OPOZORILO NA NERAVNOMERNO POTOVANJE PO ŽELEZNICAH S POUŠTI (PREVOZNI MI OLAJSJAVAMI)

Direkcija za železnice opozarja vse sindikalne podružnice in druge organizacije ERSJ, Ljudsko mladino Jugoslavije, fiskulturne in vse ostale organizacije ter šolske vodstva, ki so upravičeni do popusta za skupinska potovanja...

DAJALCI KRVI

Pregledi dajalcev in odvzemi krvi se bodo v prihodnjem tednu vršili:
v Zavodu za transfuzijo krvi, Ljubljana; za dajalce krvi iz Ljubljane in okolice v torkih in sredo od 7 do 10 ure;

OTVORITEV LETALSKE SEZONE

Meetna letalska zveza v Ljubljani priredi danes 23. aprila ob 18.30 na letališču z naslednjim sporedom:
1. Pregled parka, pohlvali in mimohod.
2. Polet jadralnih in motornih modelov.

VZPONI NAŠIH ALPINISTOV V APRILU

Vseko deževje v nižini prinese v stene nov sneg, tako da se letos prava zimska plezainska sezona kar ne more razviti v naših gorah. Posebno uspešni so mladi alpinisti v Kamniških alpah, ki so vsa leta po osvojitvi v nekakem zatijku...

V mesecu aprilu so preplezali jemenski alpinisti Krušič, Šilar, Zupan in Vertelj v Julijskih alpah novo smer v zapadni steni Visokega Rokava. Istega dne sta poskušala Domlažana Jerovek in Vrehek preplezati Hornovo smer v Jalovcu, a sta se zaradi valjke množice ledu v steni vrnila...

DRŽAVNO NOGOMETNO PRVENSTVO

Naša krila : Spartak 2:1 Metalac : Sarajevo 0:0

Mednarodni šport

RIM — Prišla se je velika mednarodna kolesarska tekma na progi Rim-Neapelj-Rim. V prvi etapi Rim-Frosinone je zmagal Francoz Robie pred F. Copplem (Italija) in Van Steenbergom (Nizozemska)...

ZELEZNICAR : METALAC 31:23

Ljubljana, 22. aprila. — Z današnjo tekmo med Zeleznicarjem in Metalcom se je pričela prvotvena kolesarska sezona v Ljubljani. V tej prvi tekmi v Ljubljani so si domači priborili prvi dve točki z zmago nad izkušenim moštvo beogradskega Metalca z rezultatom 31:23.

JEDINSTVO : ZELEZNICAR (Bgd.) 44:39

Košarkaši Jedinstva iz Zagreba so premagali v prvi tekmi zvezne košarkaške lige igralca beogradskega Zeleznicarja z rezultatom 44:39 (18:24). Tekma se je v rednem času končala z neodločenim rezultatom 37:37, tako da so si Zagrebčani šele v podaljškju priborili zmago.

Kolesarsko tekmovalje ljubljanskih društev

V četrtak popoldne je bilo kolesarsko tekmovalje društev SD Krim in SSD Rog ter kolesarskega aktivna Mestne planina. Na startu se je klub temu, da je bil delovni dan, pojavilo lepo število tekmovalcev in gledalcev. Vreme je bilo ugodno.

TEHNIŠKI REZULTATI

SD Krim: Člani-dirkači (35 km — Ljubljana-Vrhnika in nazaj): 1. Grajzer Miro, 1:06.03, 2. Usar Zdeno 1:06.17, 3. Štrn Tomaz 1:06.17, 3. Mladinci-dirkači (ista proga): Blatnik 1:06.14, 2. Balšič 1:06.20, 3. Francelj 1:06.20; člani-turisti (31 km): Babnik 17.14, 2. Mrhar 18.25; člani-turisti (mlajši): Japelj 33.20, 2. Žirovnik 33.24; turisti-juniorji: Sekirnik...

KOLESARSKO CROSS V BELTINCIH

V Beltincih in v nekaterih drugih prekmurskih krajih je za kolesarstvo veliko zanimanje. Tako se je preteklo nedeljo udeležilo kolesarskega crossa 106 tekmovalcev in tekmovalci. Tekmovanje je prisostvovalo 1500 ljudi. Najmlajši vozač je bil 6 letni pionir, najstarejši od tekmovalcev pa je imel 48 let. Tekoj po končanem tekmovanju so se vpisali v društvo novi člani. Organizacija tekmovalja je bila zelo dobra.

Mednarodni šport

RIM — Prišla se je velika mednarodna kolesarska tekma na progi Rim-Neapelj-Rim. V prvi etapi Rim-Frosinone je zmagal Francoz Robie pred F. Copplem (Italija) in Van Steenbergom (Nizozemska)...

Današnji športni program

NOGOMET I. LIGA Titograd: Budućnost — Partizan. Beograd: Crvena zvezda — Hajduk. Naša Zagreb: Dinamo — Lokomotiva.

II. LIGA

Novi Sad: Sloga — Podrinje. Osijek: Proleter — Vardar. Sarajevo: Zeleznicar — II. oktobar. Rijeka: Kvarner — Metalac. Ljubljana: Odrad — Napredak, ob 16.15 na Stadionu ob Tyrševi cesti.

SLOVENSKA LIGA

Koper: Proleter — Drava. Jesenice: Gregorčič — Branik. Ljubljana: Krim — Odrad B, ob 10.30 na Rakovniku. Kranj: Korotan — Zeleznicar (Gorica). Celje: Klavivar — Zeleznicar (Maribor). D. Lendava: Nafta — Proleterae. Murska Sobota: Sobota — Miličnik.

ZVEZNA KOŠARKAŠKA LIGA

Ljubljana: Enotnost — Partizan ob 10.30 na irišču Zeleznicarja.

OBOJKA

Ljubljana: gostovanje ligaških moštev Enotnosti in Zeleznicarja in Jaršah pri Mengšu.

ROKOMET

Ljubljana: nadaljevanje prvenstva Slovenije s tekmi Zeleznicar (Kranj) — Enotnost ob 15. uri na Stadionu ter ob 10.30 na Slovnanu Slovan — Polet.

KOLESARSTVO

Ljubljana: Spominske kolesarske dirke v Podutiku. Pričetek je ob 9. uri dopoldne. Trst: ob 12. uri bo v Barkovljah cilj II. etape kolesarske dirke »I. maj«, na kateri nastopajo tudi Jugoslavlani.

TENIS

Ljubljana: ob 8. uri pričetek kvalifikacijskega dvoboja za vstop v zvezno teniško ligo Ljubljana — Mladost (Zagreb).

RAZPIS

V svrhu okrepitve in nadaljevanja razširjanja radioamaterske dejavnosti na vsa področja Slovenije, ki še niso zajeta v ta pokret, predvsem zaradi pomanjkanja učenega kadra, razpisuje Zveza radioamaterjev Slovenije republiški tečaj za instruktore A in B tečaja, ki se bo vršil v Ljubljani 2 meseca, od 1. julija do 31. avgusta. Kandidat mora ustrezati sledečim pogojem:
1. Da ima veselje do radiotehnike.
2. Da je odslužil vojaški rok (kar pa ni nujno).
3. Da bo po dovršenem tečaju najmanj 2 leti predaval v določenih tečajih, pri enem od naših društev, za kar podpisuje obvezo.
4. Da je aktivno delal v eni množičnih organizacij (LMS, LT, sindikatu itd.), kar dokazuje s potrdilom.
5. Da po možnosti še ima osnovne pojme o področju elektro. ali radiotehnike.
6. Da ima primerno šolsko izobrazbo. Vsek kandidat mora napisati življenjepis, v katerem naj navede:
1. Priimek, očetovo ime, ime.
2. Datum in kraj rojstva.
3. Narodnost in državljanstvo.
4. Socialno poreklo.
5. Šolska kvalifikacija.
6. Sodenja zaposlitev.
7. Zaposelitev starev pred vojno in danes.
8. Ali je sodeloval v NOV, od kdaj in kje?
9. Kje je bil za časa okupacije in zaposlitev?
10. Odnos do vojaške obveznosti.
11. Ali je sodeloval na delovnih akcijah?
12. Članstvo v organizacijah (KP, OF, LMS, ZS, LT).
13. Ali je bil kaznovan od ljudske oblasti — zakon in kdaj?
14. Ali ima koga od sorodnikov v inozemstvu?
15. Točen naslov bivališča.
Življenjepis je treba priložiti karakteristiko, izdano od ena izmed množičnih organizacij. Kandidati bodo pošlje svoje prijave do 15. maja 1950 na naslov: Zveza radioamaterjev Slovenije, Ljubljana, Celovška c. 28. Borna stroška za prihod in povratek nosi IO Zveze radioamaterjev Slovenije. V primeru, da je tečajnik odstranjen s tečaja po njegovi krivdi, nosi stroške sam. Tečajnikom je preskrbljena brezplačna hrana, stanovanje in šolanje. Vsek tečajnik naj prinese s seboj potrebno perilo, obleko in potrebščine za vzdrževanje osebne higijene. Kandidati bodo v tečaju zaposleni za instruktore po naših društvih in bodo imeli možnost posvetitvi se radii tehniki ter se tudi zaposliti v ustanovah radioindustrije ter v Zvezi radioamaterjev Slovenije. Izvršni odbor Zveze radioamaterjev Slovenije

Napoved za nedeljo 23. aprila: Narušnja občinaost s krajevnimi padavinami, zlasti pomoči in dopoldne. Popoldne izboljšanje.

OBVESTILA

DODATNO K OPOZORILU

V zvezi s predložitvijo plana fonda plač za II. razpisne pogoje...

UČITELJSKI IN VZGOJITELJSKI TECAJI

Ministrstvo za prosveto LRS bo organiziralo 3 mesečno tečaja za vzgojitelje v mladinskih domovih...

RAZGLAS

Okrajno sodišče v Postojni je začelo osnamlati novi zemljiški knjigi za katastrski občin Hruševje in Velika brda...

POZIV UPNIKOM IN DOLŽNIKOM

Objavljamo, da je RKGS direktorja Kocerje prošil v likvidacijo. V zvezi s tem pozivamo vse upnike in dolžnike...

KINO

LJUBLJANA UNION: Ameriški film 'Tarzan zmaga'. MOZSKVA: Franc film 'Po ljubljeno'.

Krajnvi odbor Zveze borcev Naklo-Duple obvešča, da bo 27. aprila 1950 ob 9. uri dopolnila v Strajanju.

ODKRITJE SPOMENIKA

22 padlih partizanov, ki so padli v borbi v Udinj-boru 14. in 15. septembra 1942.

TEKMOVANJE MLADINSKIH DRAMATSKIH SKUPIN IN RECITATORJEV

V ponedeljek 24. aprila nastopi ob 20. uri v Mladinski dvorani dramska skupina IX. gimnazije s celovečerno igro od Mire Pucove: 'Svet brez sovraštva'.

POZIV UPNIKOM IN DOLŽNIKOM

S sklepom IO-RLO II št. 1912/50 je prošila bivša Mestna mehanična delavnica na Tyrševi cesti 54 kot samostojno drž. gosp. podjetje v likvidacijo.

TEKMOVANJE SREDNJESOLSkih FOLKLORNIH SKUPIN

Mestni komite LRS Ljubljana obvešča, da bo nastop oziroma tekmovalje srednjehsolkih folklornih skupin v torek 25. aprila ob 21. uri v veliki dvorani Slovenske filharmonije.

ZIRIJA ZA OČENJEVANJE TEHNIČNIH IGRAČ

Glavni odbor Ljudske tehnike za Slovenijo objavlja sestav žirije za konkurz tehničnih igrač, ki se konča dne 1. maja 1950.

VABILO NA NAROČBO

Konec tega meseca bo izšla prva številka revije 'LJUDSKA TEHNIKA' - mesečni Glavna odbora Ljudske tehnike Slovenije.

RADIO

Poročila ob 8.15, 12.30, 15.00, 19.00, in 23.00. 8.00-9.00 Veder jutranji sporod 9.00. Tako žive in delajo bodoči zgodbeni tehniki (zvočna reportaža) - 9.30 Pol ure po žiriji pionirjev - 10.00 Dopolnilski koncerti.

Danes 23. aprila t. l. popoldne ob 13.50 na letališču OTVORITEV LETALSKE SEZONE

Pregled letedelega parka, poletni jadralnih in motornih modelov ter letal in skoki padalcev. Izrebranih bo 50 brezpilanih voženj z motornim letalom. Vstopnina 20 din.

GLEDALIŠKI IGRALCI-AMATERJI!

V Postojni se snuje profesionalno gledališče, zato vabimo vse igralce-amaterje, ki so gubijo sposobne in imajo veselje do tega poklica, da se prijavijo za avdicije.

DNEVNE VESTI

Obvestilo. Vsi člani Mestna letalske zveze Ljubljana imajo zbor za otvoritev letalske sezone v nedeljo 23. t. m. ob 12.30 na civilnem letališču. - Uprava Mestne letalske zveze.

Zapora mostu. Zaradi popravil lesenoga mostu na rep. cesti I/A v km 9,900, na obseku škofja Loka preko Spodnjega trga se ves promet zaprta v času od 23. do 27. aprila 1950.

Planinsko društvo Ljubljana obvešča članice, da je Dom na Kredarici odprt ter oskrbovan. Srečno prediko odlikano. Smučarji izkoristite čas pomladanske smuke!

V Kranju bo v sredo 24. aprila ob 14 v Sindikalne domu tekmovalje mladinskih in pionirskih pevskih zborov kranjskega okraja. Nastopi 17 zborov.

Mestni odbor Osvobodilne fronte v Ljubljani vabi vse brigadirje in udeležnike, ki so bili v frontnih brigadah na Pti ali v gozdskih akcijah in rudnikih, da se udeležijo centralnega posveta 27. aprila ob 10. uri v sejni dvorani na magistratu.

Geografska društvo bo imelo diskusijski sešatek v ponedeljek 24. t. m. ob 18. uri v Geografskem inštitutu. Referiral bo prof. dr. S. Flešič o različnih pogledih na ekonomsko geografijo.

Plašč 'Enotnosti'. V ponedeljek 24. t. m. ob 18.30 bo na kopalski diški sešatek s sledočim dnevnim redom: 1. Izlet v Postojno, 2. Priprava za 1. maj, 3. Vstopnica na bo pred treningom posebnih sestankov.

PREDAVANJA

Društvo skladateljev Slovenije priredi v ponedeljek 24. t. m. ob 20. uri v mali filharmonični dvorani predavanje o temi 'Jugoslavija in mednarodni odnosi'.

CENTRALNA LJUDSKA UNIVERZA

Cestni promet v socialistični družbi - je naslov predavanja, ki bo v torek 25. aprila ob 20. uri v Mali filharmonični dvorani.

KONCERTI

Vokalni koncert pevskega zbora SKUD 'Vinko Kosak' na Tehnični srednji šoli in Gradbenem tehnikumu bo v torek 25. aprila ob 21. uri v veliki uniojski dvorani.

VESTI IZ MARIBORA

Slovensko narodno gledališče. Nedelja, 23. aprila ob 14: Božič: 'Umik'. Zaključena predstava. - Ob 20: Rossini: 'Sevilski brivec'. Izven.

ZABAVNO GLEDALIŠČE - MARIBOR

V ponedeljek, 24. aprila ob 20: I. program. 6. predstava.

Dežurstvo lekarn: V nedeljo 23. aprila IV. mestna lekarna, Gorkova ulica 18.

GLEDALIŠČE

DRAMA - LJUBLJANA

Nedelja, 23. ob 14: Ostrovski: 'Goreče srce'. Izven. - Ob 20: Miller: 'Vsi moji sinovi'. Izven.

OPERA - LJUBLJANA

Nedelja, 23. ob 20: Verdi: 'Traviata'. Gostovanje Ksenije Vidaljeve in Vladimirja Dolinarja. Izven.

SENTJAKOBSCO GLEDALIŠČE

Nedelja, 23. ob 20: M. Držič: 'Dundo Maroja'. Ponedeljek, 24. ob 20: M. Držič: 'Dundo Maroja'.

V VAZDUPOROVNEM KLUBU

Ljubljana, Franciskanska 3 gostuje KUD 'Svetozar Markovič' iz Počarjca v Škofji.

SKUD 'TINE ROŽANČ'

dramska skupina Ljubljana, Masarykova 3 Dom kulture železnice. Nedelja, 23. ob 19:30: Gogol: 'Revizor'. II. repriza.

MESTNO LUTKOVO GLEDALIŠČE

Nedelja, 23. ob 10: Levstik-Sorn: 'Martin Krpan'. Ponedeljek, 24. zaprtje.

LJUDSKO GLEDALIŠČE - CELJE

Ponedeljek, 24. ob 20: Nušič: 'Pokojnik'. Premiera. I. abonma.

PRESERNOVO GLEDALIŠČE - KRANJ

Gostovanje SKUD 'Tone Retelj' tekstilne tovarne 'Intels'. Kranj.

MESTNO GLEDALIŠČE JESENICE

Nedelja, 23. ob 19:30: Hella Vuolijoki: 'Žene na Niskavuorijut'. Zveza z vlaki ugodne.

SKUD JOZE SEŠKO GLEDALIŠČE KOČEVJE

Nedelja, 23. aprila ob 20: Fran Žižek: 'Miklova Zala'. 5. repriza.

KUD 'DOLOMITI'

v kinu Kozarje, Tržaska cesta. Nedelja, 23. aprila: Finžgar: 'Razvalina Hvalenja'. (Predstava v okviru pramojskega tekmovalja kulturno-umetniških društev mesta Ljubljane).

Ureja uredniški odbor - Odgovorni urednik Dušan Bole - Naslov uredništva: Kopitarjeva 6 - Uprava: Kopitarjeva 2 - Telefon uredništva in uprave: 52-61 do 52-65 - Telefon naročniškega oddelka 50-50 - Telefon oglašnega oddelka 36-85 - Štev. ček. računa 604-90601-0

PRESKRBA

Foverjensitvo za trgovino in preskrbo MLO v Ljubljani obvešča potrošnike, da si lahko nabavijo na živilske nakupnice D-1, D-2, D-3 za mesec april t. l. riž, keke in sadni kompot in sicer:

D-1: D-2: D-3: D-1 250 gr na odrezek rep. dopol. preskrbe št. 5 - april

Sadni kompot: D-1, D-2, D-3 po 1 dozo na odrezek rep. dopol. preskrbe št. 7 - april

Riž, keke in sadni kompot dele nabavljajo prodajalne racionalnih živil: Florjanska ulica 23, Franciskanska 20, Krovov trg 11, Miklošičeva cesta 84, Galjeva 9a, Vojnikova trg 5, Besiljova cesta 3, Krovov trg 11, Koroška trg 7, Karlovska cesta 19, Poljskova 71, Prislogna 7, Smarčanska 23, Bezenškova 23, Zaloška cesta 23, Litijska 57, Celovška cesta 144, Cernetova 24, Slogova 175, Tyrseva cesta 47a, Bežigrad 13, Celovška cesta 35, Hotimirova 13, Tyrseva cesta 17, Vodovodna cesta 65, Elmspielerjeva 20, Vojnikova 151, St. Vid, Medvedova cesta 1, Opekarska cesta 81, Rožna dolina C. Voj. C. XVII-34, Tržaska cesta 91, Galjeva 5, Gosposvetska cesta 6, Bilmska cesta 24, Tyrseva cesta 81, Čerkvena ulica 21, Gerbičeva 2, Poljski trg 1, Tržaska cesta 46 in 79, ter Križni trg.

Razpisane živila si morajo potrošniki nabaviti do konca meseca aprila t. l.

DELITEV SVEŽIH MORSKIH RIB

Obveščamo potrošnike mesta Ljubljana, da si lahko nabavijo v nedeljo 23. in ponedeljek 24. t. m. po 550 gr svojih morskih rib na se razpisani odrezki št. 2 na mesni in živilski nakupnici R-1, RS-1, R-21, R-2, RS-2, R-3, RS-3 za mesec april t. l.

OGLASI

USNJEVO TORBICO v donarjem, dokumentiranim in industrijskim nakupnicam, sem izgubila večer na trgu. Najbližje prosim, da mi vrne na naslov: Skočičeva, Jelčičeva 5, Ljubljana. Donar naj obdrži za nagrado.

OSMRTNICE

Pril vestnem izvrševanju svojih temeljnih dolžnosti so zaradi janske nesreče 21. t. m. našli nezgodno smrt naši dobri tovariški družinski očetje: postrvovalna mladinska struktura kopas JOZE KERIN, učni kopas ALOJZ REDNAK ter kopas FRANO DOLAR in kopas MIHA LEDINEK. Pogreb pokojnih tovarišev bo 23. t. m. ob 15. uri izpred župnice v Veljuni. Prihodni delavcem, učiteljem, socialnim in borcem za izboljšanje plana bomo v svojih srcih ohranili sveži spomin. - Uprava rudnika Bgla Veljuna.

KPS rudnika Bgla Veljuna naznanja vsem tovarišem in znancem, da so zopet našo sredino vahi in nesrečni tovariši JOZE KERIN, ALOJZ REDNAK, FRANO DOLAR in MIHA LEDINEK kot žrtve nesreče. Žirija je zadela pri opravljanju službene dolžnosti 21. t. m. Tovarišem, ki so vse svoje sile in sposobnosti dejali na razpolago za pomoč in potrebam našega časa, bomo ohranili vedno častno spomin. Pogreb družin pri Kopnjah bo 23. t. m. ob 15. uri v šmarčanski župnici.

Sindikalna podružnica rudnika Veljuna sporoča članstvo, da so pol izvrševanju svoje službene dolžnosti za izboljšanje plana t. m. ob 19. uri našli zvesti tovariši rudarji JOZE KERIN, ALOJZ REDNAK, FRANO DOLAR in MIHA LEDINEK. Bili so vseh vseh in postrvovalnih rudarjev, ki so svoji svojimi žrtvami dali največ, kar je mogoče dati, to je svoje življenje. Pogreb bo 23. t. m. ob 15. uri od sindikalnega oddelka rudnika Veljuna na pokopališču v šmarčani. V zadnji pozdrav: Srečno!

Vsem sorodnikom in znancem sporočamo, da je danes umrl ZVONKO TURK. Pogreb bo v ponedeljek ob 14.30 iz žaj in žirijevske župe sv. Andreja. - Zalušič: Kraljica Miria in Saša ter rodbina Kržišnik in Turk.

ZAHVALI

Ob tebi izgubili našega dobrega očeta JAKOBA BLAZNIKA so iskreno zahvalni, jemo vsem za darovano cvetje in obilno sprejeto na njegovi zadnji poti. - Zalušič: jošt hčerki Hemi, Olga z družino Tavcarjevo in ostalo sorodstvo. - Ljubljana, 22. februarj, 22. aprila 1950.

Ob premeni smrti nepozabnega sina MARIJANA SPEL se najlepše zahvaljujemo zdravnikom in zdravniškim pomočnikom internim klinike in onkološkega zavoda za vse skrbno pomoč in nego. Zahvaljujemo se iskreno poklonjeno vrnemo in cvetje ter vsem tovarišem spremenišem na njegovi zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo njegovim tovarišem Rog za častno udeležbo pri pogrebu. Koledarji izrekanje prisrčno zahvalo govorniku, ki nam je vsem in za vse naša zahvala. - Neutrošna: Ijva mamica, očka in sorodstvo.

NAŠ SMUČARJINA NA MARMOLADI

Plan Trevisan (1717 m), odkoder pridev v slabi uri na Fedica sedlo (2000 m), kjer leži dva udobna planinska hotela in kjer se končata tekmovalni progi za smuk in veleslalom. Z avtobusom smo se ob šestih odpravili proti vzhodu. Cesta na Brenner se je kmalu odcepila na levo in mi smo zavili v ozko dolino, po kateri je nad bočnoim potokom drzno speljana cesta, ki se dviga v ostrih ovinkih proti prelazu Col di Costalunga, kjer leži slikovito Careško jezero z velikimi hoteli in znamenito gorsko skupino Latemar. Žal nismo imeli dosti razgleda. Megla je zakrivala vrhove in noč se je bližala. Tik pod vrhom pa smo našli na ogromen tovarni avto s priklopcem, natovljen z lesom, ki je običajni sredi ceste in je zaprt. Dobro uro smo čakali, preden se je ta gora lesa toliko premaknila, da smo mogli za les mimo nje. Bilo je mraz, saj je ležalo še po pol metra snega. Cesto pa smo vso mino plinilo, da je odprta za promet. Bila je trda tema, ko smo v Vigo di Fassa izstopili in poiskali taksi, ki nas je v pol ure pripeljal v Canazei. Tu je bil prireditveni odbor kluba SK Marmolada je obveščem o našem prihodu. Sprejel nas je Franco Dezulian, član znamenite rodbine dolomitskih vodnikov in smučarjev. Takoj smo mu dali imena tekmovalcev, da so jih še istega dne telefonično sporočili organizacijskemu odboru na Fedaj, kjer so se izrebrale številke. Na vprašanje, če bodo naši fantje tekmovali naslednjega dne dopoldne v veleslalomu, so le-ti odgovorili pritrdilno. Saj ne bi bilo prvič, da so prišli z vožnje naravnost na start. Za seboj smo imeli dolgo pot. Odločeno je bilo, da prenočimo v Canazei, saj je za nas, ki smo bili gostje, odslej skrbel prireditveni odbor in simpatični osebje Dezuliana, ki je storil vse, da bi nam napravil bivanje čim bolj prijetno. V pensionu, kjer smo večerjali in prenočili, smo bili gostoljubno sprejeti. Topla večerja in slahna kapljica nam je pogrela prazne ude in za ta dan smo imeli samo še eno željo: šimprej v posteljo. Ponoči se je dež spremeni v sneg in zjutraj je bila vsa pokrajina zasnežena. Ker je snežilo še kar naprej, nismo vstali ob petih, kot je bilo domenjeno, temveč smo čakali, da zvemo, kakšen je položaj na Fedaji. Okoli sedme nam je naš mentor Dezulian povedal, da se bo tekma v veleslalomu vršila šele popoldne, ker je zapadlo ponoči pol metra snega in ni mogoče prej pripraviti proga. Ta novica nas je razveselila, saj smo pridobili nekaj dragocenih ur. Z avtom smo se odpravili na Plan Trevisan, kjer nas je v planinskem domu, ki ga oskrbuje njegov brat, še čakal Dezulian in nas pogostil s toplim čajem. Dom je bil poln. Zaaneženi avtomobili so stali za hotelom in družbe smučarjev, ki so bile namenjene tja kot mi, so čakale, da sneg preneha. Kmalu se je vreme uneslo. Oprtali smo nahrbtnike in natočili smuči ter bili čez trideset ure hoje na Fedaji. Organizacijski odbor je imel pisarno v novem hotelu Rifugio Marmolada (2042 m).

Na znameniti mednarodni tekmi na Marmoladi v Italiji so naši alpski vozači doslej pomembni uspehi: prebriljivo so se uvrstili med najboljšje vozače in zasedli kot moštvo drugo mesto proti elitno avstrijsko ekipo. Nekaj podrobnosti s tega tekmovanja bo gotovo zanimalo naše bralce. Po dokaj udobni vožnji v bignem vlaklu Trst-Milano smo v petek popoldne izstopili v Yeroni in presedli na vlak, ki pelje čez Brenner v Avstrijo. Tri ure vožnje do Bolzana so hitro minile. Vinogradi, nasadi in čevrje v cvetju, stari gradovi nad dolino, strne stene in žive vode so dajali te pokrajini ob Adiji poseben čar. V bližini Trenta so naši tekmovalci ugledali pobočja, kjer se letos januarja tekmovali na znameniti smučarski prireditvi 'Tre tree' (tri tekme v treh urah na treh različnih krajih). Nad Trento smo že opazili, da so naslovi postajali ostali napisli dvojezični, italijanski in nemški - posledica dogovora med De Gasparijem in Gruberjem o fužni Tirolski. Ko smo se bližali Bolzanu, se je dolina zofila, gore so bile višje in bolj zasnežene. Vreme pa ni obstalo prida. Vrhovi so bili v megli in ko smo v Bolzanu izstopili, je prišlo noč. Ura je bila pol šestih popoldne in za naslednji dan je bila napovedana tekma v veleslalomu na Marmoladi. Pred nami je bila torej še dolga pot. Iz Bolzana, ki leži 256 m nad morjem, smo morali še istega dne priti preko 1753 m visokega prelaza Col di Costalunga do kraja Canazei, ki leži 1463 m visoko in je 51 km oddaljen od Bolzana. Canazei pa je šele izhodna točka za Marmolado. Od tu pelje avtomobilska cesta na

višini 8240 m, cilj pa na Fedaji, 2000 m nad morjem. Višinska razlika znaša torej 1240 m. Proga pa je dolga 8250 m. Na tej progi je dosegel leta 1933 najboljši čas Nemea Hans Nölke (9 minut), ki ga je naslednje leto do boljšal Avstrijec Nöbl na 4:08.2. Leta 1948 je Avstrijec Schroll rabil za skrajšano progo 2:29, naslednje leto pa je Norvežan Svends Lassen uridal vsa progo presmučal v 2:24. Leta 1956 je Italijan Vittorio Chiaroni rabil za podaljšano progo 8:52, dočim je Italijan Steger leta 1959 vozil 2:57.6 in leta 1946 Švejec Bekordini čas na progi pa ima Avstrijec Hans Schöpf, ki je leta 1948 presmučal vsa progo v 2:01.5. Lani se tekma zaradi pomanjkanja snega ni vršila. Časi so v glavnem odvisni od vremena in kvalitete snega. Ko je Schöpf leta 1948 dosegel svoj rekordni čas, je bil izreden sneg: na trdi podlagi 15 cm prahu. Vsa proga se vozil v izredni hitrosti v enakem smuku, kjer znaša povprečna hitrost blizu 100 km na uro. Letos se je z nastopjo nočjo čakalo na srečanje med svetovnimi prvakiom Italijanom Colomem in Avstrijecem Schöpfom in domnevalo se je, da bo najboljši čas pod 2 minuti. Veleslalom se vozil na istem terenu, standardna proga je dolga 5 km s 50 vrati. Letos je bila ta proga skrajšana, kjer je bil v sgorjem delu nevarnost plazov. Dolga je bila 8000 m z višinsko razliko 600 m in 50 vrati. Progo smo si z zanimanjem ogledovali. Bila je lepo speljana po strmih, globoko zasneženih pobočjih, a vse nismo mogli dojeti s pogledom, ker je gosta megla ovirala strmine in se večkrat ni videlo niti od drugega vrata. Prišel je naletevati sneg in za tekmo so bili kaj slabi trčevalci. (Nadaljevanje sledi)